

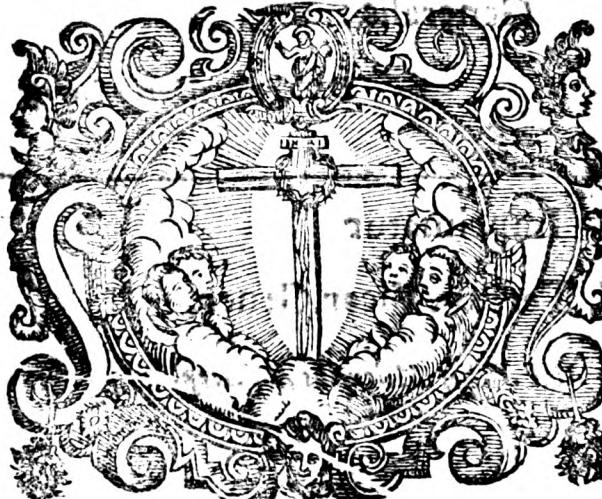
S. ANTONINI
Cœnobij Agrippinensis

A P V D S V R R E N T V M
quondam Abbatis Vita.

A B A N O N T M O A V C T O R E,
ante an. CCCC. scripta.

EX MM. SS. CODD. BIBLIOT HECARVM
NEAPOLITANÆ ET TORENSIS
CLERICORVM REGVLARIVM,
Nunc primum Typis expressa.

C V M
ANTONII CARACCIOLI,
eiusdem Ordinis Presbyteri,
NOTATIONIBVS.



NEAPOLI, Typis Scorigianis. MD CXXVI.

D^r. VINCENTIVS GILIBERTVS
Præpositorus Generalis Congregationis
Clericorum Regularium.

S Ancti Antonini Abbatis Vitā, nunc
primūm è MM. SS. Codicibus à P.
D. Antonio Caracciolo, nostri Ordinis
Presbytero exscriptam, & Notationib^s
auctam, duorum nostrorum Theologo-
rum calculo approbatam, typis mandari
concedimus, si ijs, ad quos spectat videbi-
tur. Dat. Romæ, die 7. Aug^{usti}, 1626.

D. Vincentius Gilbertus, Præpositorus
Generalis.

D. Angelus Maria Scerri

Imprimatur

I. Terrag. Vicar. Gener.

M. F. Felix Milensis Aug. Dep.

IL V S T R I S S I M O,

& Reuerendissimo Domino

D. IOANNI ANTONIO

A N G R I S A N O

A R C H I E P I S C O P O

S V R R E N T I N O.

A N T O N I U S C A R A C C I O L Y S

Clericus Regularis S.D.



Acrato Præfuli historiā
defero, Libens Merito
sacram; Picentini vide-
licet Diui sanctissima
gesta Picentinorum ci-
teriorum Amplissimo
Metropolitæ. Fauente quippe Numinis
factum esse arbitrör, ut felix ille B. Anto-
nini spiritus, non nisi intra Picentinos fré-
nes, induerit, atque exuerit mortalitatem,
Campaniæ scilicet natus, & Surrenti de-
natus.

natus. Sed cedere profecto illa debet. Ci-
uitas, quæ mortalem peperit huic quæ
edidit immortalem, & quæ eius insuper
exuuias possidet trebra de Inferis victo-
ria triumphales. Tanti igitur Diui Vitam,
cui convenientius dedicem quām Tibi,
qui Provinciam istam, post quinquenem
vniuersi nostri Ordinis rectionē, iam an-
nos quindecim pæcatissime moderaris,
sparsis in ea interim eximijs religiosæ
prudentiæ, quæ posteri imitantur, exem-
plis. Illam sanè ductricem vitæ in excelsa
Virtutum Quadriga primariam præci-
puè colis, & rebus gerendis adhibes sin-
cera cum humanitate coniunctam; hac
nimirum singulis piè cōsulens, illa omni-
bus sapienter: atq; adeò ex ea Tibi reverē-
tiā, ex hac vero benevolentiam, amo-
remq; concilians. Qua porro illectus &
ego, cum chartaceo hoc munusculo ad Te
nunc accedo, & spero Tibi, Illustriss. Pre-
fus, à Pastoralibus curis aliquando respi-
ranti, iucundum fore eius Diui Patroni
Vitam legere, quam antiquus Auctor in-
culte,

cultè quidem scripsit, sed nullo ex ijs pig-
mento respersit, quæ recentiores quidā,
commenta sua, ad veri speciem colorare
studentes eidem non admodum aptè il-
leuerunt. Ea ego vt detergerem, atque di-
spungerem, necesse habui adiungere No-
tationes aliquot. Nam si in cæteris qui-
busque narrationibus turpis appareat de-
prouatio Veri, ea certè in sacris Historijs
est prorsus intolerabilis. Inuitus equidem
ad eiusmodi castigationes censurasq; de-
tinio; sed eluendus tamen erat è Verita-
tis facie malè illitus fucus. Id verò dum
facerē, locos aliquor obscuriores illustrauí
breuiter atq; obiter. Hanc autem omnem
qualemcumque opellam lectorum iudicio
ritè committo, & tuo maximè, Illustrissi-
me Prælul, cui ego hoc quicquid est libel-
li Do, Dico, vt mei erga Te affectus, atque
obseruantiae extet, vel paruum aliquod
monumentum. Vale.

Ad

Ad Lectorem.



Eati Antonini Abbatis, Divi quidem per has Campanie, & Lucania posissimum regiones celeberrimi, ecce, Lector, Vitam, ante aliquot secula ab auctore anonymo scriptam, publici juris facio. Lectionarium etiam, quo Surrentina Ecclesia antiquitus usus est, subiungere libuit, quo certiorem, & testatiorem de Beati buius Abbatis mirificis gestis notitiam habeas. Nam eiusmodi Lectionaria, que in publicis Ecclesiarum Synaxibus recitari solent, ea iure ac merito hanc parvam sibi vendicant auctoritatem. Excepi autem sum Vitam, sum Lectionarium e MM. SS. libris papyraceis, quorum antiquitatem character ostendit, que descripti fuerunt ex antiquiore Codice Langobardico Monasterij S. Renati, quod Benedictini Patres incolunt in agro Surrentino, antequam is alio asportaretur: ut Vir eruditus, & veterum monumentorum diligens indagator Bartolomeus Chiocarellus, qui suum exemplum cum illo consultis, planè testatur. Præterea Antonius à Porta Ebulfensis non obscurè significat, se iam dictum Langobardicus literis scriptum Codicem vidisse, & peruvolutasse; utique ante annum Christi 1535. quo Vitam Divi Antonini sed misericè interpolaram, Neapolitanis typis euulgavit. David vero Romæus, qui an. 1576 scribebat, in Epistola Dedicatoria libelli sui de Divis Ecclesie Surrentina alserum vetustum Codicem laudas Langobardicè exaratum, qui, Monasterio SS. Ioannis & Pauli, ubi is à sacris

Vir-

Virginibus set uabatur, ab impis Turcis an. 1558. dire
pto atque incenso, pariter perit, illo nibilominus supersti-
te exemplo, quod Andreas Monachus, dum in Diui Rena-
ti Monasterio esset, exscripscrat. Id, arbitror, exemplum
est, quod Paulus Regius Vici Aequensis Episcopus babe-
bat, eoque donante, nostra Torense Bibliotheaca nunc bar-
bet. Merito proinde, ex eo, ante annos centum, ut apparet,
exarato, Vitam S. Antonini describere malui, quam An-
tonij Ebulen sis commenta, & additamenta, ut Regius, &
recentiores alij fecerunt, improuidè sequi. Harum itaque
rurum, nescius ne. effe, fratre Lector, valui.

DE S. ANTONINO ABBATE TESTIMONIA.

Martyrologium Romanum die 14. Febr.

Apud Surrentum S. Antonini Abbatis : qui ē Monasterio Cassinensi à Langobardis deuastato, in solitudinem eiusdem Vrbis secedens, ibidem sanctitate celebris obdormiuit in Domino : cuius corpus multis quotidie miraculis, & præsertim in liberandis energumenis effulget.

Martyrologium Pulsanensis Ecclesie, quod in Cod. M.S. habetur in Bibliotheca SS. Apost. Neapoli apud Clericos Regulares.

Idibus Febr. Natalis S. Agabi Prophætz, &c. Eodem die S. Antonini Confessoris.

Martyrologium antiquissima Ecclesie S. Mariae de Plesco in Apulia, quod item extat in M. S. Cod. iam dicta Biblioteca.

Idibus Febr. S. Antonini Confessoris.

Martyrologium Florentia editum an. 1486. opera Antonij Vespuçij Canonici.

Idibus Febr. Item S. Antonini Confessoris.

M. S. Kalendarium Neapolitana Ecclesie S. Eligij.

Dic 14. Febr. S. Antonini Abbatis.

Porrò eiusdem S. Antonini Abbatis meminerunt Card. Baronius Not. ad Martyrol. Romanum, Caesar Molignanus in Historia Surrentina : Ludouicus Zaconius Augustianus in Compendio Sanctorum, Philippus Ferrarius Ord. Seruorum, in Topographia Martyrolog. & fusiūs in lib. de Sanctis Italiz : Summontius item, Capacius, & alij recentiores, vt præterea Antonium Ebulensem, Dauidē Romizum, & Paulum Regium, qui eius Diui Vitam ediderunt. Mitto etiam ædicularas complures in Ecclesijs Surrentinæ Dioecesis, & in Ciuitate Campaniæ Basilicâ, eiq; attigua prædia ab Antonini huius, Sanctissimi Abbatis nominis appellata.

S.A.N.

S. ANTONINI

ABBATIS VITA

AB ANONYMO AVCTORE
DESCRIPTA.

PRÆFATIO.

OMMENDAT nobis orthodoxorum traditio, ut ad salutis nostræ augmentum, ad fidei quoque confirmationem, nec non ad beatæ spei certitudinem Sanctorum operum insignia, seu virtutum miracula in lucem prolatæ propagemus: quatenus visa & audita, in fete Domini, videlicet Ecclesia, fruſtificent. Hæc enim in memoriæ conclavi reponita, vigilantes Christi ministros in diuinæ legis custodia confirmant, dormientes ad precepta Dei exequenda excitant, sedulps promouent, tardos admonent, fidem adaugent Catholicam, diuinam notificant gloriam. Hinc saluberrimæ doctrinæ magister, idemque Redemptor noster Christus Iesus sic inquit: *Luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona, & glorificant patrem vestrum, qui in Cœlis est.* Huiusmodi profecto iudicium communii hominum saluti, & omni religionis Ordini est proficuum, ut pura per quod humana fragilitas diuinæ Majestati tali ordine

ordine conciliatur, ut dum gloria Dei in splendoribus
Sanctorum manifestata nobis insinuatur, ipsi à nobis
debita reverentia, nobis ab ipso solita clementia exhibe-
tur, quatenus qui in Sanctis suis fidem prodigi-
semper est gloriosus, à nobis deuotè famulantibus glori-
ficetur. Ipsí quoque Sanctorum communioni taliter est
nos associari, ut dum merita eorum magnificata, & pre-
cess apud Deum, virtutum signis testantibus, non dubita-
mus, nos ipsis debitam venerationem, ipsi nostræ neces-
sariam fragilitati consolationem: illi nobis auxilij be-
neficium, nos illis obsequij prebeatum officium. Huius
rei gratia, scripturæ istius Antonini merita stylo profe-
qui aggredimur, quia eius insignia silentio deprimi, aut
literarum inuidia aboliri, indignum, inutile, immo per-
niciosum, & nefas iudicamus; & huius iudicij id rationis
reddimus, quia quanta gratiarum actio, auditio eius viru-
tibus, Deo refertur, tanta, cùdēm prætermis, illi dese-
gatur, & quot possunt in meliorem viam permouere san-
ctæ vitæ exempla prædicata, tot poterunt, aut in negligen-
tia detinere, aut in semitam deteriorē detorquere faci-
tur, mitati data, quamvis pœna idem sit negligere, quod
errare: sicut non longe distat delinquere & peccare, de-
linquere enim est non facere, quod debes, peccare,
facere quod non debes: & non faciendo tibi mandata,
delinques, faciendo tibi prohibita, peccabis: hoc est, iu-
stam vitando, delictum: iniustum amando, peccatum per-
petrabis. Idcirco si Deo datori data, aut ex datis non
offeremus ea, quæ ingrati retinemus, & si concessâ largi-
tore paritate iniqua denegamus, eadem nos inconfide-

Vid. Not. I.: ratè copidos, violenter rapere censeamus: Age ergo in
commodum confulatus, & ad Dei laudem, & auditorum
ædificationem de Sancti Patris holus meritis fit mihi
fas audita loqui. Ac primum de eius patria, aut paren-
tela tractare, sicut incognitum habemus, ita non necessi-
tarium existimamus. Nam omne hominum genus in ter-
ris

Vid. Not. II.

ris famili sorgit ab ortu. Vnus enim rerum pater est : vnus cuncta ministrat, apud quem seruus, & liber, nobilis & ignobilis, diues & pauper, omnes vnum sumus : cum non sit personarū acceptor, sed operum indeceptor sequestrator. Frustra etiam inquiris generis qualitatem, cum opera sancta veram testantur nobilitatem. Ne quicquam disponis indagare conditionem, cum felicem vitæ miraris conuersationem. Superuacuè exploras eius natuitatis ortum, quo decedente utilitatis optimæ possides fructum : Prætermisis igitur ijs, quæ cum incerta habeamus, non necessaria existimamus, ad expedienda in rem pertinentia succingamur, idest quando in has partes venisset, quibus, aut ubi, aut quomodo vixisse finem etiam vitæ, & locum sepulturæ assignabimus. Deinde virutes per ipsum hominibus demonstratas, quantum ad nostras aures peruenit, subnesteret, ad calcem operis perueniemus.

B X P L I C I T P R O L O G V S.

Incipit narratio eiusdem.

Quo tempore Longobardorum ferina immanitas Vid. Not. III
 Campania Provinciam hostili gladio, & incendio
 vastauit, Sanctus iste noster Patronus Antoninus ad has Vid. Not. IV
 partes aduenisse, & Episcopo Stabiensis Ecclesiæ dicitur
 adhaesisse. Cuius cum idem Episcopus, & vitæ puritatē,
 & honestam morum conuersationem acutumque didicis-
 set, suo cum consortio familiarius associavit, quo sine
 iam deinceps nihil ageret. Omnibus denique consilijs
 consors astitit, cuncta curarum pondera particeps ad-
 quavit. Fidelis amici & strenui ministri officium obser-
 uavit. Denique morum & sensuum conueniente pari-
 litate, tam tenaciter brevi coaluerunt, ut cor vnum &
 animam vnam in duobus veluti gemellis esse dixisses :
 quippe in quibus nec velle, nec nolle, aliud inuenisses.

Huius ratiōē hęspitis, inquit proprij iam filij, seu vniuersitatis prouidentia, & fide Catellus securus, pastoralis curae regimētū ex toto illi commisit. Ipse vero sacerdotes etris pelagi fluctus declinans, vastas silvarum solitudines inter nubigeta montium cactinā, Eremitis conuenientia p̄ficiit. Mons ipse, cui Michael Archangelus proprietatē causam paulo post demonstrādam, nomina dedit, per transuersum extensus, utraque extremitate marinis flūctibus alluitur. Laterali vero longitudine terram.

Vid. Not. V. Syrrentinorū, quasi linguam terræ communis in mare porrectam, à mundo patente distinet, & per precipites scopulos angustas viantibus semitas praebens, ab omni hostili tumultu securam reddit. In summitate autem dorso ipsius iam finito continuatim caput magnum, mare versus, audacius etigit: ita ut latera spissi nubilem cinctus involucris nubesque imbresq; serenus despiciat. Quo de loco totus Campaniae situs, Civitates, oppida, castella item, & marina planities, quantum oculus pene.

Vid. Not. VI. trare potest, videri & demonstrari solet. Illum tunc verticem praedictus Dei famulus Catellus assumpto certamini aptum iudicans, occupauit. Ibique dominum pura mente contemplando diuinis officijs vacauit. Nec socij vnaminitatis disparationem diutius ferens Antonius, concito gressu, ad eum properauit: & sicut in madana occupatione, ita in diuina servitute illi inseparabiliter adhaesit. Quorum vnaminitatem & partem conuersationem taliter demonstrata visio Angelica probauit. Node enim intempesta unus & idem utriusque apparet. Volo, inquit, ut in quo loco vos orationibus infestete soletis, & ubi cereum ardente nuper vidistis, oratorium sub meo nomine construatis. Qui eum de nomine interrogatus, Archangelus Michael respondit, disparuit. Qui confessim expergesfacti cum alter alterius eamdem visionem audisset & retulisset, mutui testimonij auctoritate confirmati, angelico precepto assentire

Visio angelica de oratione Michaelis Archangelis.

reparant. Accinguntur deinde strenui diuini fabricae
 opifices, & signis compaginibus partuero quidem sed
 Archangelo munitione gratum habitaculum prospere
 successu edificant, Omnia iustorum potentia; & salu-
 berrima Sanctorum fortitudo; & ineffabilis mundarum
 precium virtus; & inestimabilis pura metitib efficacia.
 Ecce meritis Sanctorum istorum operantibus, & orationi-
 bus eorum quodammodo fundamenta ponentibus, in
 lustris ferarum construitur oratorium, in cedribus be-
 stiarum edificatur Angelicū habitaculum; in terra van-
 cura, vasta, & inculta fabricatur domus sancta, celebris, &
 humanæ salutis apicā. Ibidem, enim honorum omnium
 auctori domino, & Beato Michaeli Archangelo habita-
 tori laus quotidie offertur. Cuius beneficij praeterea vid. Not.
 tibus, nullus non impetrat; quod digne postular. De
 vicinis & longinquis partibus concurrunt, & vota pro
 quibuslibet tribulationibus promissa soluentes, acceptab
 consolatione alacres in propria redeunt. Huiusmodi
 beneficia hominibus & griseis concedenda & fidicendis
 studia multiplicanda tam tunc prouident humanæ
 salutis inimicis, lucta solitam iniuidiam frustra grates
 Dei subvertere nitebatur; quod ad laudem Dei, & ad
 protectum noscum condebatur. Concitabat ergo
 filios familiares detractores, qui querimonia superuacua
 murmurarent, Catellum Episcopum sedem & plebem
 suam deseruisse, & quod peius esset, contra ritum Christi
 standrum Missarum sollemnia per horrida ferarum cu-
 bilia & in via montium cacumina celebrare. Haec enim
 denique periculofissimam seminar. Quis plura? Cae
 tellus comprehenditur, sedis Apostoli Regori statuitur. Quo
 volente distrikti rem examinare, Catellus in carcere re-
 truditur, & diuino, ut dignum est credere natu; (ut se-
 quens rei euentus comprobavit) quidam ex Cleri-
 cis Papæ custos sibi adhibetur. Qui paulo post Catellus
 proprieitate afflatus spiritu: Mendacio anquit mei digne-
 ber

bene tibi fuerit, ut educas me de isto carcere, quia violenter sublatus sum, & hic innocens in lacum misus sum: Credo enim Papa defuncto in sedem Apostolicam succedes. Iuxta verbum vaticinantis in summum Pontificis eleutatus, & prosperitatis abundantia circumfluvus suæ dignitatis significatorem tunc obliuioni transmisit. Quem tamen paulò post eductum, tanto honoris cumulo donauit, ut quicquid peteret, se procul dubio daturum promisisset, Quem cum omnes aliquid magni rogaturum putarent: ille tantum Christo & monitori suo Michaeli.

Vid. Not. IX. Plumbi peti-
sie. li. Archangelo ex integro deditus, Rogo inquit ut quantum plumbi petam, mihi concedas. Quo ille accepit, prospero navigio in sua reuersus, oratoriū lignea materia constructum, petris à fundamento rediſcavit, & plumbo quod apportauit, cooperuit. Antoninus autem sub exultantis amici tempore haud segnus, solito in loco, domino seruiebat, non iam sibi soli sed vtriq; orabat: in commune precum libamina domino offerebat.

Sed quia Ciuitas supra montem posita non potest abscondi, nec lucerna accensa sub modio ponitur, sed supra candelabrum, ut lumen in domo manentibus præbeat, talēm tantumq; virum suæ Ecclesiæ Christus quasi columnam supponere voluit. Et ecce Cives Syrreniani celeberrima eius fama perculsi, suæ Reipublicæ consuliſſimè proſpicioentes, intra suæ Ciuitatis mēnia honoriſſicè inuitatum accuratissimè suscepereunt. At ille suscep-
Vid. Not. X. te professioni, in ſeculari licet turbine, tenaciter inhæ-
Vid. Not. XL. tens, beate memorie viro Abbatii Bonifacio apud ora-
torium Sancti Agrippini titulo ascriptum ſeſe associavit. Ibi ille mira admodum conuerſatione, & illuſtrissimo operum certamine agonizans, cunctis beatæ vitæ prætendebat exemplu. Nec multò post Abbas ſupra no-
minatus, ad huius vitæ metam perductus, fratribus per-
fuerit, ut Antoninum prohatae viue ſibi ſuccellentem ſub-
rogarent. Illo igitur defuncto, fratres confilio patris
acqui-

sequiescentes, vero ore, pari consensu, vixiani iudicio, dignum acclamarunt Antoninum, qui pro lapsu magisterij culmen susciperet gubernandum. Quibus ille primo quidem pro humilitate, temperate contradictione, reclamans, tandem consensit, & pro voluntate eorum Abbatia suscepit. In huius dignitatis gradum promos-
sus vinebat quod dicebatur, qui pater appellabatur vocabulo, verè pater erat misericordis, & pieatis officio-
cūstis beniuolus, cūstis compatiens, omnibus mitis ad-
erat. Ipse magister omnia virtutum prerogativa in-
signis. Discipulis doctrinæ felicis regulam sermonē &
opere commēdauit, admonens, castigans, instans, oportu-
nè, importunè, arguendo, increpando, obsecrando,
desipientium vulneribus oleum & vinum infudit. Fra-
teribus, aut necessaria communiter præbendo, aut si non
erat vnde, patiētū virtutem pījs verbis & exemplis
proponendo, murmurationis pericula occasionem ab-
stinebat. De re actionis autem & iniudiç morbus, itea-
rat in vītorū pestes, sicut ipse declinabat, ita alios decli-
nare comissoebat. Inter cetera etiam suorum operum
monimenta, confixit in honorem Sancti Martini ora-
torium, cuius introitus valvas hadi ignobilis operè scul-
pebat ipse manibus suis compoñuisse dicitur: nam in arte
architectonica laudabilis magister pertinebat. Npl-
lum igitur tempus inquam sibi ad inimicam adimic
ociositatem est elapsum, de quo seruitutis Christionor-
sedderet pensum. Aut enim aliquid in rem pertinens
faciendo utilis artifex, ut in orationibus pura mente
Christum contemplando spiritualis radicola, aut com-
muni in necessitatí providens terram colendo fragi repe-
tiebat agricola. Ita demam se se beatum, & bene sibi
alle iudicans, si suis alienentis spiritu primitus cibato,
ipse etiam labores manuum suarum transducaret. Plan-
tavit igitur in terra inculta vineam, quæ capite adatriū
sue basilicę iuncto, extemitate in ipso marinis ripas

præ-

Vid. Not.
XII.

Vid. Not.

XIII.

Vid. Not.

XIV.

Vid. Not.

XVI.

principio terminat. Hoc vi nuptiis rictute & sapore præ-
rabile emitit, quod sua inuentori Antonino etiamnum
in proprio nomine monimentum seruat, viuum omni-
ni condito coelius, ut puta, quod natura non ars, quod
sanctis manibus plantatae vites, non peregrinae species
temperarunt. Ex hoc quia celeberrime prædicatur,
principibus & magnaçibus munere dato misericordia so-
bet, dies ipsum Antoninum ineffabili benignitate lar-
gum, hoc suis ciuiis in laudem & utilitatem conu-
lisse, & in iugem sui memoriam quasi pigius reliquissus.
His, alijsque talibus virtutum operibus infangibiliter
intulens, die huius virtutis concessos exegit. Emenso tam-
dem vita corruptibili spatio, fratres & populos, ubi si-
bile pasturum locus placeret querentes. Rogabat ut nec
intra, nec extra urbem cum sepelirent, & hoc dicto ex-
picauit in Domino sexto decimo Kalendas Martij, Consule
Probiano. At illide dubio quasi miraculo, incerti, &
quod loci spatium, nec intra, nec extra urbem fuisse
reliquum, hæsitando valueres, tandem prudentia moni-
strante, in ipso muri Civitatem circundantis latere, a
terra quantum humana statura potest esse, contra Ori-
entem dolauerunt, & ibi corpus Sanctuar posuerunt. Be-
ne autem ipsius parentes curiosi in dagatione circum-
quaque eum querentes, famam tandem duce Syrentum
applicuerunt, supplici voce a ciuiis rogantes, ut vel ex a-
nimis corpus in patriam reducere daretur. A quibus
salua nimis veritate audientes, quod nec intra, nec ex
tra urbem sepellisse, nec vocua, immo pro-
ficia fraude, ne falsa assertione decepti abierunt. Hanc
igitur subrum parentum inquisitionem vir Dei in suis
extremis, Spiritu sancto indicante, præuidens, paterna
deliberatione, prosperit, vtqai viuunt eum cibem &
patrem souerunt, nec cristiitia afficerentur corpore amissi-
so, nec mendacij, aut periurij reatum incurrerent, eodem
retento, cum indistinctio interiorum & exteriorum non

A B B A T I S V I T A .

77

non autem intra, nec extra corpus eius possum fuisse.
In ipso igitur muro, ut diximus, adiuncto nunc orato-
rio, decorè corpus Beati Antonini souetur. Cuius meri-
tis præstantibus digne quæsita indigenis, & aduenis, be-
neficia præbentur, & insignia virtutum miracula fre-
quenter demonstrantur. Quæ quia multa & præclara
constant, nec ad plenum dicere, nec ex toto reticere pos-
sumus.

Vid. Not.
XVII.

E X P L I C I T V I T A ,

Incipit miracula Sancti Antonini Confessoris.

Post decepsum Beati Antonini non multo tempore
euoluto, Princeps Beneuentanus, Sicardus, ceteri
ris finibus suæ ditioni subiugatis, terrâ etiam Syrrenti-
norum eadem intentione inuasit. Cumq[ue] ergo in circui-
tu terminis hostili manu vastatis, prædictam ciuitatem,
acie in girum ordinata, expugnare aggreditur. Bellica
mox eriguntur instrumenta: vineæ in altum promine-
tes proximè murum allabuntur: de quorum propugna-
culis armati vrbem despicientes, ædificia petris, miseros
ciues palis cuspidè præfixis, aut igne duratis desuper im-
pugnant. Interius autem murum creber aries tunxit:
phalanx inimica testudine facta impellit: iacula crebra
volant, nec nullum telorum genus cessat. Interea per totâ
ciuitatem trepidatur. Vterque sexus, omnis ætas, omnis
ordo pauore percellitur. Planctus mulierum cum va-
gitu infantium fidera ferit, & quod extremæ spei residuum
fuerit, ad Ecclesias curritur, diuina clementia, & San-
ctorum suffragia implorantur. Cum interim lapis mu-
rali tormento emisso, vasto imperio, stridens cerebatur,
& muri locum, ubi corpus sanctum souetur aduola-
uit, sed non violauit: affiluit, sed non comminuit,
clamor furentium attollitur: plausus interea dissultat.
credentium se hiatu per lapidem facto pro porta mox

Vid. Not.
XVIII.

Vid. Not.
XIX.

C vñu-

vfuros. Sed cum iugenti crepitu repercutta modia, ne frigauit quidem collisionis dedisset, mirantibus quidem cunctis, sed cæco furore ad repetendum idem machinam reficientibus, nox soporifera perueniens prælium dicemus, Duxem dehinc in somnum arctus festus resolutum Sanctus Christi confessor Antoninus superassis: Tu ne, inquit, ēt ossa in Christo quieteātiū dissipare venisti? & viso, auditoque Dei miraculo, ne sic quidem ab incepto noxio desistere voluisti? Tene ius & fas contumaciter confundente, & violenter distractante, nobis in cubilibus nostris letari non datur? Disce, nunc qui leuem admonitionem spreuiisti, secura saltem correptione castigatus resipiscere, & accepta tua neia dum rigore digna animaduerfione, disce errata corrigere, disce Christo satisfaciendo iam deinceps discipline agere. Hæc dicens, virga quam manu gestabatius, & reditus per dorsum impetuosa, salubris magisterij graniter ad viæ cum errabundum retraxit. Mane igitur facto, vila per ordinem referens, & minus credentibus liuidos iawantraetus in cutre demonstrans, quod opus esset facto sci- scitatus est, illis in diuersum consilia distractabatibus, & de statu, discessuque bello, & pace dissidentibus. Ecce nuncij propero cupido vix respirantes asticerunt, qui filiam herilem à démonio vehementissime corseptam, humeros tactus & affatus fugere, artus proprios mordicere laniare, & horrenda quæque facere & pati assertores. A quibus cum dīdicisset eandem horam filiae primum despiciatis, quam petre tumulum sanguinē pridiē ferientis, omni iam erroris perpetratī & confessoris exacerbati ambiguitate remota, castra illico defores ptopria repetit, & filiam confessum male sanam, salubri consilio reperto, gemmis, auroque fulgentes vestes indutam, & preciosissimo metallici operis apparatu exornatam sui monitoris arbitrio misit regendam. Rogabat ab eo virginem, cui super inaultis inquiriam, tumultato profanitate

tate

ante recuperanda commendavit filiam. Cuius pridem tumulo petra illa fecit violentiam. Nec preces supplicias solitus subuenire miseris aspernatus Antoninus. Inimicum expulit, animum reddidit, hostem fugavit, hominem redintegravit, & quæ veniebat rationis & sui nescias redibat tranquillissima mente composita. Iuxta praecipuum patris totum ex integro, quo parata venit ornatum, suæ salutis mediatori Antonino tradens. Dedit etiam illi crucem unam gemmis, & auro compactam. In cuius medio particula de ligno dominico, lucidissimo chry stallo cooperta, quasi nuda resplendet, quæ collo appensam quasi pectoris, & totius corporis custodem appor tavit. Ipsa sibi ad restituendam sanitatem iatis efficax fuisset, nisi Christus sui confessoris gloriæ ascribere maluisset: His omnibus ibidem dimissis, fana & hilaris remeauit, sua relinquens, & sese recipiens. Quid ergo? Sanctus ne Dei confessor cunctis in commune largus, & ultra quam credi potest benevolus, beneficium sanitatis vendidit? Numquid ipse iuxta Apostolum iustificatis gratis per gratiam Dei, gratiam diuinam sub commercij mutuatione redimendam exposuit? Absit à corribus fidelium ista dictu horrenda cogitatio. Eradicetur ista nefanda opinio Symoniaca auaritia, per Petri Apostoli sententiam semel damnata, amodò iam radicitus extirpata emarcescat. Quum ergo talem audis compensationem ò fidelis, Christum principaliter accipere crede devotionem: ipsum mundam complecti fidem, qui cunctos diuinitum muneribus duo paruisse ma viduae pauperculæ, sed deuotè minuta preposuit. Non ergo datum, sed datoris animum respicit: te non tua, aut te cum tuis, non autem sine te tua recipit, ut ipse testatur. Si, inquit, offers munus tuum ante altare, & recordatus fueris, quia frater tuus babet aliquid aduersum te, relinque ibi manus tuum ante altare, & vade prius reconciliari fratri tuo: & tune

Vid. Not.
XX.Vid. Not.
XXI.

veniens offeres munas tuum. Ac si dixisset. Si vis, ve-
tas recipiam, te prius mihi præparato, & præparatum
offerto: quia sine te tua non admittam: te autem ac-
cepto, tunc demum tua recipiam. Hac autem receptio-
ne, ut ex vocatis prædestinati, & ex prædestinatis iu-
stificati, digni efficiantur, diuerso modo, ad veritatis
nutum diriguntur. Multa enim & occulta esse Dei
indicia non dubitamus, qui per innumeratas miserias se-
mitas, nec hominibus cognitas, errabundos ad se trahit.
Ut ipsa veritas ait. *Nemo venit ad me, nisi pater meus
traxerit illum.* Propterea igitur omnem filium, quem
recepit flagellat, castigat, & mortificat, mortificat item
& viuificat: viuificat in spiritualibus, mortificat in-
carnalibus, ut Apostolus, *Mortificate, inquit, mem-
bra vestra, que sunt super terram, fornicationem.*
Inuidiam, auaritiam, &c. Ita & nunc ille Dei famu-
lus Antoninus documento & assensu Christi, sine quo
sui nihil possunt facere, ipsis inquam exemplo, & au-
xilio prius castigavit, deinde blandiuit, Ducem erran-
tem correxit, corrigendo exacerbauit, exacerbatum
mitigavit, desipienti filium abstulit, resipiscenti redi-
dit pro erroris abrenunciatione, non pro auratarum
vestium oblatione, pro culparum emendatione, non pro
gemmarum rutilanti splendore, pro fidei devotione,
non pro terrenæ dignitatis possessione. Neque enim
solos nobiles, aut diuites curat Antoninus, curare solet
& pauperes. Ecce qui nuper sanavit filiam dictissimi
Principis, modo suscepit curam rusticorum pauperis. Qui
paulo ante gloriosi Duci sanavit prolem, nunc despe-
ci ruricolarum similem curavit furorem.

Quendam enim per quinquennium totum ab hoste
maligno vexatum, contribules sui rata fiducia patroni
Antonini animati, ad Ecclesiam ipsius traxerunt, & no-
te superueniente, ne quid aut sibi nocui, aut intra sancta
sanctorum illiciti committeret, ad columnam manus &
pedes

Vid. Not.
XXII.

Vid. Not.
XXIII.

pedes miserum arctius ligarunt, & foribus obseratis soli-
cum intus benigni, & salutiferi hospitis contubernio
vsurum reliquerunt. Dato autem ad vigilias nocturnas
signo, ostio, quod ipsi hora vespertina occluserunt, ab
ipsis item referato, introierunt, & ad columnam deposi-
ti conscientia properantes, cum sola ligamina dissoluta, &
induuias ibidem, sed seorsum conuolutas inueniissent,
obstupefacti per diuersas coniecturas animos versarunt.
Cum interim eminus eum super nudam petram nudum
dispexerunt sedentem, brachijs strictum complicatis, &
corpo angustum in modum coarctato: cui appropria-
re dubitantes, eo quod pristina rabie intractabilem adhuc
crederent, per diuersos sermonum circuitus mentem
eius a longe explorabant. Quem cum sanum sapere, sa-
num loqui letarentur, placatissimis eius responsis ani-
mati ad tactum usque processerunt. Deinde cum omnia
circa eum tutam, tranquilla, & ad plenum composita per-
spexissent, gratias Deo datori, & beato Antonino sancti
tatis conciliatori deuotione intima retulerunt. Cum gau-
dio reducentes sui compotem, quem attraxerunt men-
tis & rationis inanem. Audi nunc non minori admirati-
one stupendum beneficij ordinem, & salutiferam An-
tonini medicinam grataanter excipe.

Erat quidam Stephanus Sacerdos religiosus. Idemque
sancti loci praepositus, & venerandi corporis custos sol-
licitus, Vir rigidæ abstinentiæ, in tantum, ut toto anno
per tres legitimas hebdomadæ ferias, pane & aqua con-
tentus, semel in die se reficeret. Quod si forte festiuitas
celebrior remissionem indixisset, leguminum aut olerū
delicijs admisisse, & aqua vino modico cōdita cōiuabat.
Ille Syrentinis, item & alijs pro qualibet infirmitatis
molestia opem implorantibus propter vitæ probatae
merita nuncius ad benevolum patronum missus, tali or-
dine solatij mandatum referre solebat. Fecit cerotum, si-
ue vnguentum, cuius compositionem diligentius inqui-
scam

stram subscrivere non graueret, si aut eius medicamini,
& non potius Antonino medicati virtutem curationis
operatricem ascriptam cognouissem, aut ipse compo-
tor in hoc solummodo curandi fiduciam habuisse vide-
re. Concedum enim medicamentum in pyxide ebur-
nea diligenter sigillatum in ipsa altaris archa reposuit,
triduoque cum ieiunijs, & orationibus peracto, deposi-
tum repetit; & si designatum signo crucis per vestigium
pollicis evidenter impresso exaratum reperit, efficacis
medicinæ securus languentibus membris induxit, totuq;
dolorem consequenter effugavit; Si autem absque cru-
cis signaculo planam superficiem inuenit, nullam pro-
fus curandi fiduciam habuit. Hoc igitur modo, sicut di-
ctum est, salubris signi, & sancti pollicis impressione fa-
cta, vnguento virtutem cœlitus illapsam, & pia curato-
ris Antonini arte medicamen intellexit conditum, ac
sanitatem quærentibus promittebat. Sin autem, patien-
tiā laborantibus persuadebat: & quos superno iudi-
ciō obstante curare non potuit, monitis salutaribus in-
struxit; & Deus, inquit, omnipotēs plus animarum me-
dicus omnes homines vult saluos fieri, non ut conuale-
fcant ad complenda desideria illicitæ voluptatis, sed
ut veniant ad agnitionem veritatis, fide v3. & opere,,
quia fides sine operibus mortua est. Hoc ut fieri possit.
diuerso ordine diuersos hominum appetitus, multipli-
cēs singulorū voluntates, diuinæ dispensationis clemen-
tia ad unum salutis iter temperat. hunc humiliat, & huc
exaltat: illum flagellatum sanat, aliud sanum flagellat;
& ipsum flagellare, sanare est, ut est illud.

Vulnera dum sanas dolor est medicina doloris.

Idcirco cum diuinum imploramus auxilium, & mis-
ericorditer audimur, & misericorditer non auditur.
*Noxia si petimus, si iure neganda precamur, mis-
ericordiam non auditī consequimur. Si proficia roga-
mus, misericordiam auditī impetramus: nam prop̄ eſſ
domi.*

Vid. Not.
XXIV.

*dominus omnibus inuocantibus eum in veritate. Vobis tamen timentium se faciet, & depreciationem eortem exaudiens; & salvos faciet eos. Si ergo non in veritate inuocamus, quomodo Deum timemus? Si non timemus, quomodo exaudiemur? Si non exaudiemur, quomodo sanabimur? Quocirca ut ista consequantur, antecodat necesse est veræ inuocationis affectus. Vera autem inuocatione utimur, si non ut nostra, sed ut sola Dei voluntas in nobis fiat, precamur. Vera igitur inuocatione veri & pij iudicis arbitrio, vos fratres ex toto commendate: & omnem aduersus Deum, aut Beatum Antonium murmurationem procul a cordibus vestris relegate. Quin potius iuxta Apostolum: *Spe gaudentes in tribulatione, patientia & virtutem seruante: & clementiam, diuinam & quo animo expectante, sicut scriptum est. Bonum est cum silentio prestatari dominum.**

Hec & his similia repetens Beati Antonini interpres Stephanus presbyter, tam non curatos quam sanatos alacres reddidit, quos pro medicamenti virtute salubri admonitione perunxit, & quibus pro corporali sanitate spiritualem curam exhortando adhibuit.

Tempore autem procedente Saracenorum infinita multitudine contra Christianas pacis tranquillitatem cō-
jurata, omnia, quæ attigit loca more nimborissime grā-
dinis proterens era reliquit. Emenso tandem: infelli-
ihi prædones pelagi spatio, applicuerunt ad Insulam Neapolitanam potestati subiectam, quæ Aenania, vīta-
tiori vero nomine Insula maior nuncupatur. Nauibus in alto reliquis, terram hiburnieis petierunt, & castris suis
consederunt, terrarum culta flamma predaq; vastan-
tes, cultores sine humanitate, sine pietate miserabiliter
necantes, aut in capiuitatem & exilium traducēdos ad
naues vinclitos trahentes. Illorum immunitissimam crude-
litatem adhuc putem & securā stationē vicinarū Vrbiū
habitatores, scilicet Surrentinū, Neapolitanū, & Caieta-
ni

ni non ferentes, felici sedere, & omni prospere consipi-
ravunt, Christianos captos & capiendo liberare, patriam
defendere, gentem nefandam propellere. Hic, Antonino
ut paulo post apparebit, duce, & ceteris, *quorum corpo-
rum Surrentum fouet, Sanctis comitantibus, gloria Syr-
racinorum emicuit.* Quibus non immerito victoria
ascribitur, dum ipsorum patronis signiferis rabies hosti-
lis vincitur. Triduo namque ante futurum praelium
quinque quorum nomina posterius liquebunt, In naui
gentilium duarice, deambulantes apparuerunt: in quos,
hostes aut vinculorum nexibus extricatos fugam tenta-
re, aut occulte in lapsos nauim amoliri suspicates, coeco
furore irruerunt. Sed sanctis subito ab aspectu subtra-
& sis, ab incepto haud sine admiratione desierunt. Rursum
cuto armis in abditis latentibus sese occultius locantes,
& custodiam vigilanter adhibentes, Ecce iterum prio-
re habitu & incessu eodem in loco spaciantes Sanctos
Dei viderunt. Quos subitaneo terrore & clamore affi-
lientes, alius conto, alius gladio, alius saxo furibundi pe-
tierunt, sed Sanctis item disparentibus, cum ieius non
nisi in nauim cecidissent, sese miro modo frustratos ob-
stupuerunt. Sed cum iterum atque iterum mente coe-
cati eodem impetu tentato, eadem illusione deciperen-
tur, ductor idemque augur eorum a longe rei ordinem
considerans. Isti, inquit dij sunt Christianorum, ad quo-
rum, ut opinor defensionem, aut ultionem conuenerunt.
Deinde cum sots, gentilis superstitionis more, consule-
retur, & paganis aduersa, Christianis prospera porten-
deret, acceleremus, clamant, fugam, & nauibus festipan-
ter armatis, aduolemus. Iuxta verbum praeipientis, so-
cijs circumquaque dispersis, cum rapinarum congerie-
congregatis, & ceteris omnibus ordinatis, quum festi-
nanter dijsieunaturi retulissent: Ecce praedictæ con-
spirationis socij subito irruentes, cum sanctis quos consequi
potuerunt occisis, decem nauigia cum armamentis,

cum

cum preda, cum captiuis arripuerunt, ijs quæ superfuerunt, finoretaigiss, sine gubernaculis, sine sustentaculis vix & inutiliter apud eis. In ipso autem noctis bellum antecedentis extremitate, idest matutino tempore in ipso inquam imminentis pugnæ articulo, quinque viri superius in terra demonstrati, culdam eius Neapolitanum seni cui Sergio, Pipinus, ndmen, tali ordine sic ut ipse postea reculit, apparuerit. Praecedebat habitu Monachi venerandus, & sancta canitie retendus, qui se se de nomine interrogatus, Antonium dicerebat: quem velut ordine, & vt mos patet affixa priorum comitabantur reliqui quatuor: quorum unus calvus, barba prolixa, canus, maturus, venerabilis & se se Rematum: duo vero comitantes, ambo senes, ambo barbam rasu, sed alter calvus, Athanasiu[m] se se, alter casuarie crispus, se se Bachulum, quartus vero, iuuenitus gratia floridus, Valerium, se se nominauit. Illi ita ordinatis, Antonius fuit prior erat, & stetit, ita excelle-
tioris personæ etiam in loquendo proferebatur officium: & semiuigilem senem ita affatur, severa increpa-
tione, & amica cohortatione admonens. Nos, inquit, &
nunc istius urbis habitatores per stratus vestros mollissime
compositos securi laborum quieti satis, & ciuiibus ve-
stris pro reipublice salute in ipso extremi periculi diserti
mine laborantibus subuenire nec cogitatis. Ignavi, si pi-
gri, inertes, qui nec precibus, nec viribus vestros adiuve-
atis. Qui nec diuinam nec humana[m] opem eis conser-
veris, qui tot defensores vobis a Deo concessos, & pro
verbis quatuor in gratia follicitos implorate negligatis.
Nam egomet ipse modo dominum lassarium vestrum
patronum conueniebam, & fiscut nos nostros in pericu-
lo non reliquimus, ita cum ad vestram auxilium invi-
tans, cum imminentे vestrorum periculo, cipiis cum
subuenire vrgem, & nisi ocius succurrebas aliquo de
suis casu[m] assertarem, sustine, inquit illis, præstib[us]:

D

nam istius quam estero immolationis consumato myste-
rio absque mora veniam. His dictis Beatus Antonius
cum socijs confratribus abscessit: & senex sonno solus
vita per ordinem retrahit. Cuius visionis approbatio
mox consecuta est. Nam confessio praeterea veterum, qui
dicerent, hostibus fuis, fugatis, aut captiis, victoria feliciter
parata, & Neapolitanis septem tantum in primo col-
greisu cecidisse, ex Syrentinis vero nec unum quidem,
vel leviter plagatum esse: in qua assertione probatur ver-
ba Antonini, nam ipse & superius nominati sancti suis
Syrentinis continuatim assistentes, omnes pariter ad
portum salutis euererunt. Tardante vero in oblatione
sacrificij Beato Iunario, septem ut dicitur, ex tota mult-
itudine Parthenopensis corruerunt. Ipso vero ad-
veniente, reliqui qui creperi sunt omne periculum san-
guis erunt. Factum est autem post haec ut unus ex nobis
horibus Neapolitanorum Gregorius Franciacus civili
decreto in exilium Syrentum relegaretur, qui unum ex
Sarracenis in praetorio captum, & iam baptizatum secum
deduxit: quo referente, sese que unum ex periequentibus
esse affirmante, quinque iam nominatos sanctos, tali ha-
bicie, & formę in nabi regia apparuisse didicimus, qualem
habitum, aut formę proprietatem vsi cuique eorum in
visione sensis affinataam supra docuimus. O felix Syr-
rentum! O felices Syrentini habitatores. O secura
Syrentiorum tranquillitas, quibus Deus, quinque pa-
tronos, quasi quinque legis Doctores, eos denique defen-
sores praefecit. Defensores, inquit, si audiuntur, si aman-
tur, si venerando coluntur. Accusatores, si negliguntur,
si contemnuntur, si refutantur. Verè Beati compunc-
tur Syrentini: tali tamen dumtaxat conditione, si quin-
que quos habent Partes audiendo, custodiendo iudicando,
& faciendo iustitiam omni tempore. Si corpora ipsorum
venerando colunt & diligunt: Altaria & Oratoria eorum in
accuratissime reficiendo & ornando: Seruicia eorum in
Sacer-

Vid. Not.
XXVIII.

Sacerdotibus de Clericis promouendo : Iuminaria nocturnalibus horis procurando : dobaria iuxta facultatem quisque propriâ sedulè offerendo : præsidia Dei in suam sueque Ciuitatis protectionem per ipsorum suffragia implorando & dicendo : *Nisi dominus custodierit Ciuitatē frustra vigilant qui custodiunt eam* : Hæc illi facientes, & ista decorde dicentes, Dominum contumulo Ciuitatis sue audient promittentem : *Non vos aberis ultra drectitia* : *Et terra tua non vocabitur amplius desolata* : sed vocabitis Ciuitatis sanctam : quia voluntas mea in ea, & terra tua inhabitabitur, quia cō placuit Domine in te. Quod si studij eti concordium avertitur, Ecclesiæ eorum dirutas negligunt, reliquias satanas negatae veneratione, aut debita feruitate contemnunt, proprio se iudicio damnant, dum beneficiorum per ipsos sibi saepius collatorum, & quotidie superercentium immemores, bonis mala rependunt. Suo se gladio conseruent, si patribus impie, si tutoribus inofficiis, & largio pareti, si beneficioribus ingrati existunt. Surrentum Hierosolimæ propter repudiatos sanctos damnatae addicunt, si Salvatorem, item per sanctos suos custodire, ipsos volentem, rei ciunt, iusta de causa dieturum : *Quiescentes vobis congregare filios vosque in modum Galilæi congregat pallos suos sub ala*, & nativissi : Duritiam sibi saluarem venienti reclamastium redarguit, & sic iudicavit, culpan p̄missit, sententiam subintulit, trius accusauit, deinde damnauit. Eccl. inquit, relinquitur vobis dominus vestra defensio. Constat igitur, & per rationem, & per sacras scripturas auctoritatem, syriacis, immo omnibus Christianos felici prosperitate promoueri per Sanctorum venerationem, & dilectionem, & contra per ipsorum contemptum deprimenti aduersitate, quia par est ut unde per obseruantiam ascendas, inde per negligentiam cadas, & ubi obdientia leuat, ibi impotia decrescat. Quicquid ergo in servitia Sanctorum

promocenda expendimus non solum non perdimus, sed multiplici tucro redditum credendo deponimus, dum ipsis pro nostra devotione gratum & acceptum per modicam iudicia cognoscimus. Hoc etiam mihi probare datur, quod non solum maiora suę domus ornamenta, sed etiam minima quoque ut ita dicam vterilia sanctos inspicere & custodire videmus, ut subiectę rei cœuentus probat.

Pessulum, quod vulgo catenatum vocatur, cum quo valvae maiores casas Sancti Antonini claudebantur, longo vsu accitum ad exitum facile ferebatur, & non tam affixum, quam appensum videbatur. Hoc adolescentia quidam percipiens, sic ut est leuis adolescentia prout ad malum, ixnus approximavit, & calida dissimulatione, quasi acclinandi gratia affilens, pessulum agitare testauit, quod cum facile sequeretur, audaci manu extraxit, & nocuo gaudio repletus in sinu quasi ignem in paleis reposuit. Mox enim dementia feruore succensus, horrigentem animo exuit, & per immanissimum furorem, tandem bestialiter vixit, quousq; benevolus Antonius nulli malum pro malo reddens, magistrum eius, eundemque presbyterum dormientem visitauit, & pessulum quod discipulus eius à domo sua rapuisse, reddi comonuit. Ille autem excitatus, raporem cum rapina Beato Antonino presentauit: cumdēque sanitatem mox receperet, & hilarem reduxit. Aduerte & aliud signum, quod item sanctis res suas curę esse iudicat.

Quidam, ostio quod est ex laterē Ecclesie latenter reserato, nocturno introiit, & rebus quas inuenit, rapaciter ea, & avaris manibus corsas, exire vnde ingressus est trepida festinatione parauit. At contra suum copatum mora tardante, locem ibidem respectare coactus est. Nam caligine oculis mentis ab Antonino immissa, neque ingressus sui conscientia, neque exitum alicubi potuit inuenire. Errore igitur probabilē, impō confesse bono, per totam noctem latitans domum girando & patieto

stet palpando quum nō nisi in murum solidum ubiq; offendaderet; tempore matutino deprehensus est. Qui cū ingressus sui lacum mōstrare vrgeretur, obīcum quod cū introduxit visitando ostendit patulo quidem iāu & eodem quo ipse reseravat modo apertum. Tunc digna castigatione recepta, & Beato Antonino satisfactione perata, via tandem aporta abscessit.

Nec prætermittendum existimo, quod & ipsi Antonino inter cetera signa specialem quandam non tam miraculorum, quam iustitiae prærogatiām ascribit, & cunctis audientibus utilis obseruantia cautelam impedit. Fiquant enim quod & ipsa veritas, ut mox audiens testatur nullum unquam per suas reliquias impune periurare, quin & aliquo leuētate animadversionis flagello punitus, aut ad præsēs, aut citò vindictę succumbat, & mendacij propiciā Christo & Antonino faciendo luit. Nuperdūc pauperevū, quarum altera creditum acceptum negabat alteri, conflictū diuīrā etiā querētiōnis colligat ad sacramēti testimoniū coram Antonino iudice prorupere; illa se credidisse, ista se non accēpisse iuratur. Videntis hanc contēderunt protuliam Petrus archipresbyter Ecclesie cuiusloq; rigidam Antonini censuram cognolens, pro humanitatē condonatione, periculō verius libet parcer. Ita rogabat querentem, ut ex credito aliquo cœlulum, refecaret. Et iuxta consilium suadentis quām tertianā partem permisit, illa nec sic quidem à rigore noxiō emotā, dīta undāq; incessu, procaci vulnū a deitate accessit, & obstatu amissio linguaeque percussa creditum abiturauit: non autem impune; Nam recedere poterat, quāsi debili exactione iam soluta, subītū in terra cīla corsuītū impulsus, spuma, palpitans & bestiali more frendens. Deinde cum totam iam præmortua extremum palpitarer, quin ratos siogultus traheret, quum spiritus in suprema lingua hæc eccl. prædictus Archipresbyter aquam benedictiā apud Calicem sanctum misit, gressūtū in eos reclūsum, illabat,

Allabat, & inter hæc simul cum affantibus pro erat
sante orabat. Hac illi refectione iniecta, anima in se-
dem propriam revetsa, vitam reddidit, & calor pulsatum
in ossa diffusus sensum restituit. Per hanc sententiam ca-
stigata periura, omnibus exemplum sanxit, ne quis in
præsentia Antonini mendaciom iureurando confirmar-
re præsumat. Præsens enim omni tempore in ault sus
regnat Antoninus, iustis præsidium, iniustis excidium,
perfidium miseris, offendiculum elatis, subuersio, ut au-
disti, male pertinacibus, spes & solatum, ut mox audies,
bene supplicibus.

Idem ite de quo nuper nobis sermo fuit Archipresbyter Petrus, cuius ipius relatione quæ sequuntur didici-
mus, horridissimam elephantis lepram contraxit adeo
ut in totius corporis superficie, ne unum quidem natura-
lis coloris signum notare potuisses. Tota cuius aspe-
titate sulcosa, in modum querenti corticis exarata horro-
rem tangere volentibus, horridem videtibus ingerebat.
Omnes cum fugiebant, cuncti pro contagio timore vita-
bant, cundo, stando, reficiendo, dormiendo per omnia
omnibus immunitis manebat. Huic tam insolentibili mo-
lestia quum medicina peritissimorum, ne levamen qui-
dem adhibuisset, quod solum extremæ speci residuum
erat, ad Antoninum suum cucurrit. Itero agit prope-
rie, & manibus in coelum expansis: manibus: nam oculos
pro grauitate doloris palpebras preuenis, aperi-
tionem potuit, palmis inquato & corde sursum ibienuit,
ante Altare astiebat. Et inquis, clementissime pater An-
tonine respice me miserum, respice moribundum, miser-
tere cui famuli, recordare cui quobdam ministri. Ace-
tum dicta peccatis meis ingruente, omnes me quasi profa-
num fugiunt, omnibus sum horribilis, & mihi meisque
quum per omnia sum inutilis, nec celo vivendo frui, nec
terram moriendo datur ingredi. Antonine Pater fa-
muli miserare labores, Tolle per me misericordia tali de ser-
cere

ABBATIS VITA.

31

depe vissam, aut me reddet mihi mortuo. Exaudiuit Antonius, & nocte proxima ferme vigilem super afflitos totum cum, ut ubi videbatur denuo amis: deinde ynguento quod adduxit, vertice incipiens, cum apophysis manibus extensis, totum corpus non tam percutire quam perfudit. Expergefactus ille viceribus potenti medicamentis nearefactis, tunicae illam horribilem exuit, & nouus exiit, non aliter ac si nouella arbori librum detrahaz, & renitentem albicantis ligni gratiam aspectibus occurreret vides. Nocte iterum sequenti prima sonni illabentis parte sopito, Antonius affuit, & ecce, inquit sanus facies es, iam noli peccare ne deterius tibi aliquid contingat. Cohibe vagam meatem, astringe lubricam iumentum, abige voluptatem pruaricacrem, & averse oculos tuos ne videant vanitatem. Illud Euangelij semper in corde ferens, Qui viderit mulierem ad concupiscentiam eam, iam mechatus est eam in corde suo, hoc dicens commotione fecit cum de quodam humanæ fragilitatis errore: quem ille quidem patrare destinarat, sed pia syi magisterij vigilancia per supradictam plagam preuenientem perpetrauit. Hac ille disciplina correctus, iam deinde temporata omni lubrica temeritatis offensa, sumptuosus in mansione sua pater familias Antonino, continenter comitante, seruiebat, vbi ipse semper ut dictum est praesens inhabitat, quod adhuc etiam de subiecta probatione affirmatur.

In latere muri vbi Sanctæ eius reliquiae continentur, in Imagine ipsius designata, quoniam pictor coronam ibayatam capiti circumponere pararet, parietem prout necessaria fuit cauabat. Et ecce persimpa factas lux intemperabilis, & inenarrabilis subito omicanc, vultum dolantis seriebat. Quam ille per intollerabiles radios oculorum acie reuerberata non sustinens, ruinam dare in terram minabatur, sed tamen pro deuotionis intentione confirmatus, opus sustinans consumavit. Confessè igitur

pro-

pronunciamus, quod Beatus Antonius in suo abbernaculo nunquam non inuenitur, ubi sicut raptore damna, ita offerentium voca suscipit, & remunerat: sicut elatos repudiat, ita oppressos releuat. Ibi beneficia petentibus per ipsam quotidie praefatur. Ibi per ipsum Christus suorum virtutum miracula fidelibus ad specierum, & ad fideli confirmationem incertabat ostendit.

Sed quid ego ista? quid nocens? quid pollutus? quid aggregatus peccatoribus, innocentis, impolluti, segregati a peccatoribus potentiam pollutore ore violo. Peruersa vestra conscientia, & veri iudicis sententia perterritus, timeo ne unde querere destinavi remedium, inde horrendum incurram iudicium: vnde Deum affectavi mihi facere propicium, inde iusta de causa audiam iratum. Quare enarras iusticias meas, & assumis despatemnum meum per os tuum: tu veru odisti disciplinam, & proiecisti sermones meos retrorsum. Utique Dominus fateor, assentior, nec cordis, ac renum scrutatorem mendosè pertinax inficiari ausim. Et si quis diligit me sermones meos seruabit, dum te dicente audio, mea conscientia accusante, iam damnatum cognosco, qui dum sermones tuos retrorsum projeci, non dixeri: dum non dillexi, erravi: dum erravi, perii, sicut omnis quem perierat. Quid ergo prodest, peccatori, te solis laudare verbis, dum nullius meriti mihi conscientia te tremebundus audiat. Non omnis qui dicit mihi Domine Domine intrabit in regnum Caelorum: sed qui facit voluntatem Patris mei. qui in Caelis est, ipse intrabit in regnum Caelorum. Et iterum, Populus hic labrys me honorat, cor autem ipsorum lopage est a me. Fatoe planè peccata mea maiora esse, quam ut veniam merear: quia omni genere impietatis pollutus, tuæ pietatis opera per famulum tuum hominibus demonstrata, lingua scelerata attingere presumptissimum, qui tuæ potentiaz miracula modis absconis obscurando, summa ex fulgore dare non perhornerum. Sed inter cetera

teria tuae misericordiae documenta peccatoris Sacerdotis ab Eremita repudiati exemplo animatus, eo audacie prorupi, ut tuas virtutes posteritati quoquomodo tradere, quam omnino abscondere maluerim. Maius certè est misericordiae iudicium, peccatorem corpus tuū manibus tractantem non puniri, quam de te loquaciter non damnari, & plus est te tangere, quam de te dicere. Legitur enim Eremitam quendam Sacerdotem Misericordiarum solemnia sibi celebrare solitum, pro fama se se Satum illum, illum verò mundanis contagis inuolutum prædicantem, quasi immundum, nec Deo iam seruire dignum repudiasse. At illum in visione Angelus Domini per inuia siluarum deducens, sitis ardore ad extrema usque redactum, tandem super pectus statuit, cuius os auro cunctatum, cuius aqua purior electro, aurea hydria, aurea catena, sed leproso haurienti trahebatur. Qui cum admonitus bibere, solam haurientis immunditiam sibi cipienti obsistere docuisset, ab Angelo audiuit. Sicut, inquit, omnia ista quae ad usum bibendi pertinent per se iucundissima, ministrantia non maculantur lepra: ita sacramenta diuina per se saluberrima, Sacerdotis nequam violentur culpa. Expergefactus ille didicit diuinam mysterij efficaciam, per ministri nequam labefactari culpam. credidit supremam maiestatis virtutem per lubricam nullo modo infirmari posse fragilitatem. Tali modo Christum prædicans, & auditores veliter instruens oratio, oratoris nequam contaminatur vitio: nec scribentis peccata ad ædificationis efficaciam impediunt scripta, sicut & mundæ materiæ naturam nullo modo videmus corrumpi per artificis culpam. Credo etiam te Pater Antonine scriptoris tui non prauam actionem, sed officiosam devotionem respicere, & sicut per te mediatorem facta sunt, que scripsi, ita per te intercessorem, non puniri si quæ scribendo peccavi. Quin etiam pro tua ineffabili benivolètia præmio me donari nō difido, quod potius in futurum iudicium mihi reseruari cùpio, ubi sola veritate nocentem vitam accusante periclitari,

gari, & sola misericordia adiuvante liberari me posse non
dubito. Resondare quæso cui exulis scriptoris, nam &
tu quondam in hoc mundo exul factus, qualis erumna-
rum tumultus cor exulantis circumvallet non nescis: ex-
pertusque malum miseris succurrere nosti. Communi-
nunc supplicatione, & vnanimi deprecatione te, Pater
Sapientie, te patronem benedole Antonine rogamus, ut Ci-
uitatem istam tuæ intercessionis adiutorio protegas, po-
pulumque ipsius Christo tibiique deuotum facias, quate-
nus Deo seruiendo, & te amando, & venetando
officium compleas, hic & in fututo merce-
dem accipiat ab eo, qui est retributor
omnium bonorum Christo Iesu

Domino nostro : Qui cum

Deo Patre, & Spiritu

sabato & vnty & re

THE BOSTONIAN - THE BOSTON DAILY NEWS

187 *Verbius*

finita secula se-

AMERICAN CLOTHING COMPANY. **Amer.**

Amen.

卷之三十一

Journal of the Society for the History of Medicine

20. *Chlorodrepanis virens* (Vigors) 1830

10. *W. m. 1. 1. 1. 1.*

卷之三十一

1. The author's name is John Smith. 2. The book is titled "A History of the United States".

and is often used as a substitute for the more expensive *Agave*.

（三）在本院工作的教員，其工作滿一年者，為其

1. *Chlorophytum comosum* (L.) Willd.

1996-1997 学年第一学期 期中考试

10. The following table gives the number of hours worked by each of the 1000 workers.

1. *On the other hand, the author's statement that the* *“new* *and* *improved* *method* *is* *not* *more* *expensive* *than* *the* *old* *method* *is* *not* *correct*.

4. *Proteus* 3. *Cassiopeia* 2. *Antares* 1.

Geographical and Economic Conditions of the

Journal of Health Politics, Policy and Law, Vol. 25, No. 3, June 2000

—
—

1. *Leucosia* *leucostoma* (Fabricius) (Fig. 1)

Vernon

Vetus
ECCLESIAE SVRRENTINÆ
LECTIONARIVM

Siuē Vita

EIVSD. S. ANTONINI
A B B A T I S.

Per Lectiones antiqui Ecclesiastici
officij distributa,

V M ex fructu cogoscatur; Le&c. I.

bor, ut ab effigie cognoscimus
causam, nil verendum arbitremo-
mur, bonos fructus præ Domini
in intentia ex bona, anboris
radice progrebat, et solares tra-
dios ex Solis luce cernimus, ef-
fulgere. Antoninus itaque po-
ster, ex quam nobili processerit

genere, honestisq; parentibus

fuerit ortus, tum gravitate morum, patet fecit, tum virtus
sanctimonia plurius compendauit. Optimæ namq;
indolis infans, honestis natus parentibus, honestè adeo
vixit à puerò, ut nra solum mundo gratus esset iuvenis
verum etiam coquuntur gratissimus sedex. Nam super-
no illustratus lumine eorū suum illuc Spiritui sancto di-
gnum sacravuit sanctuarium. Quo quidem duce, velut
alicer Patriarcha Abraham, de terra sua, de cognatione
sua, & de domo patris sui egressus, tempore, quo immi-
nis Longobardorum feritas, & ferina VViniolorum al. Vuadalo-

E 2 immis- rum.



immanitas omnia ferè Campaniæ oppida igne succenderet , ferroque deuastaret , Parthenopes ingressus est agros,vbi Amplissimo Stabienis Ecclesiæ Præluli, no mine Catello , viro quidem doctrina insigni , sancteque vitæ fama præclaro , familiarissimè adhæsit .

Lect. II.

Cui cum perinde coniungeretur , atque umbra corpori , vnum in duobus corporibus animus erat , par voluntas,idem de virtute in virtutem proficiendi studium,nō discors ad beatitudinē regni perueniendi officium . Pōtifer non vt Clericum diligebat Antoninum, sed tanquam Episcopum & collegam . Venerabatur Clericus Catellū vt Pontificem Christi atque Dei vicarium : certatim se honore præueniebant , amore exosculabantur , virtute instruebant , adeò piè religiosè atque Christianè communè vitam degebant , vt alter alterius Magister & discipulus facti , vterque pari studio Christum imitarentur , mutua humilitate decertabant , vicarijs officijs alter alterum superare contendens sanctæ vitæ exemplis populum Dei edificare absque odio & inuidia moliebantur , cor vnum & anima vna facti , idem velle , idem nolle in sancta conuersatione habebat , nulli graues , nulli agrestes , nulli inhumani , omnibus grati , cunctis urbani , singulis benigni in humana conuersatione Angelicam vitam vniuersis præferebant , lectione atque oratione spiritum roborantes , carnem ieunijs , ac vigilijs edomabant , non minus sal terræ , quam lux mundi singulariter effecti .

Lect. III.

Verbum Crucis nō erubescabant , sed omnibus palam reuelata facie voce & opere euangelizabant . Crucem Christi non tanquam Cyrenæus ille in agonia deferentes , sed velut athleta Paulus , crucem & stigmata Iesu in suis corporibus exprimentes , mundo Crucifixi , vitijs & concupiscentijs mortui , dilecti Deo & hominibus inter homines viuebant in terris : inter Angelos vt Cœlestes Angeli mente versabantur in caelo , vt ciues Sanctorum & domestici Dei . Pontifex interea Catellus , cùm quietius sacre theorie operam nauare vellet , nec alterum haberet , cui fidentius Pastoralem curam committeret quam An-

Antoninum, protinus illum ad se accersitum ad subeundum Episcopatus onus adhortatus, in nemorosos filuarū recessus, atque in vasta montium fastigia se illicò recepit, vbi velut emensus vndisoni maris fluctibus in tuto portu delatus anachoriticam diu vitam solus transgit. Denique montem quendam & maris prospectu gratum, & camporum planitie amænum ascendit, cui nomen, ob nocturnam Michaelis Archangeli apparitionem, accensaque cerei visionem sibi & B. Antonino ibidem cœlibus factam, atque ob Oratorium eodem in loco erectum in Michaelis Archangeli honorem, Michael Archangelus vulgo inditum est.

Huc non multò post tempore B. Antoninus, dimissa Episcopatus cura, atque contemptis sæculi fauoribus perrexit, vbi tanquam ciuitas supra montem posita, & lucerna super candelabrum accensa, non solum cœli se in dies reddet municipem puritate spiritus, sed etiam omnium circumiacentium oppidorum populis, virtute & honestate, bonorumque operum exemplis adeò se præferebat imitabilem, vt ab omnibus certatim populis diligetur ut pater, veneraretur ut sanctus. Inter quos Surrentinus populus maiori erga eum dilectione affectus, præstantiorique pietatis officio studiosus, nacta oportunitate adit, consultò alloquitur, humiliter rogat, enixè compellit, precibus persuadet, ut ob Christi amorem, hominumque salutem, posthabitibus ferarum lustris, atque squallentibus montium antris, in Surrentinam descenderet urbem inter homines conuersaturus, atque eos ad melioris vita frugem suæ sanctæ conuersationis exemplo allecturus. Cui ut pius erat & benignus grataanter annuens ciuitatem sibi fecit eremum, Eremitam sub monachali cucullo gescit. Monachus vero sub Bonifacio Monasterij S. Agrippini Abbe, viro quidem doctrina præstante, ac morum grauitate insigni, militare Deo cepit, subesse potius, quam præesse desiderans, atque disceire magis tentans quod nesciret, quam docere impudenter quod ignoraret.

Hic

Lect. V.

Hic vigilijs & orationibus incumbens, non tantum cum Angelo, ac si alter Iacob, usque mane luctabatur, sed cum Elias speluncæ ostio innixus, sibilum aurè tenuis degustabat, non tam lipposè Liaz iuætus, quā speciosæ Racheli copulatus. Stiuam quam acceperat aratri non dimitebat, sed posita manu super aratum quæ retro sunt oblitus, ad anteriora se in horas extendebat, tunc minus otiosus quam cum otiosus esset. Illecebras gulæ carnisq; petulantiam lectione & oratione infrænans, ieiunio & quotidiana manuum opera edomabat, non modò cum fatigente Martha Christum pascens in paupere, verum etiam cum Maria ad Christi pedes sedens pauper ipse opiparè pastus. Ligone & ascia non minus utebatur quam fabricatoris trulla & perpendiculo.

Multa hic desunt

vt eius vinum ob sui optimi saporis virtutem, Antoninum nomine vocetur vulgo. Extruxit quoque Oratorium quoddam, Diuoque Martino dedicauit, eiusque ostia per quā fabrè dolavit, exculpst, atque artificiō compoluit, ociositatem omnium virtutum novicam, cunctorumque vitiiorum alumnam ita quotidiano labore effugabat, vt de virtute in virtutem strenue ascenderet, & inter Angelos crebro discurreret.

Lect. . . .

Cum autem Abbas Bonifacius graui affectus ægritudine, capulo pœnè instaret, accersitis ad se fratribus persuasit, vt post obitum suum, Antoninum, quem præcepit dignum decernebat, in Abbatæ sibi eligerent. Quod illico Monachi omnes communi consenit, pari voto, unanimi studio quam libentissimè perfecerunt. Ipse autem diu, qua præstabat humilitate reluctans, & se potius ab alijs regendum, quam alios rectorum existimans, importunitis fratrum precibus tñdem devictus, humiliè consensit. Institutus itaque Abbas, talem se omnibus exhibuit, vt à singulis amaretur vt pater, timeretur vt magister, diligenter vt socius, virga non minus utens quam baculo, & desides correptionis verbere excitabat ad bonum, & infirmos sustentabat charitatis officio ne laberentur

tur in vitium, infundens oleum & vinum in eorum vulnera . Nil alijs inconsulto imperabat , quod ipse prius consulto non egisset : opere potius docebat quam voce. Se ita Abbatem erga monachum gerebat, ut monachum optaret. erga se acturum si esset Abbas, nulli infestus, omnibus comis. Aliorum virtutes ita inuidiebat ut vinceret, non ut negligeret. Ita persequebatur vitia, ut vitiosos non expliceret, sed conuerteret. Alienæ facinora ut propria desiebat, & suam miseriā animaduertens, aliorum defectus benignè curabat; omnibus omnia factus, ut Christo singulos lucrificaret. Opere potius quam verbo fatus, busse reddebat imitabilem, atque amari potius studebat quam timeri, & humilitate ceteris praesulare, quam elevatione superare .

In vano eodemq; homine & deuotū præferebat monachum, & humilem agebat Abbatem, nec quæres quæ sua sunt, sed quæ alterius. Zelū sic exercebat, ut amaritū dinem non sentiret: iustitiam sic operabatur, ut hypocrysi nulla afficeretur. Charitate profusus, à proprietate alienus sua contabat, ut omnibus essent communia. Communia prouidebat, ut nihil sibi reseruaret. prodelle cunctis, nulli obesse: unquam, inwilibat. Seniores, ut patres honorabat, iuniores in Christi amore, ut filios diligebat. Nil sibi charius cœlo existimans, omnia mundi oblectamenta, ut stercora, reputabat. Quam felix Pastor, quam illustris? qui gregem suum quandoq; ita præbat imitabilis, ut tardos operum luce accenderet ad virtutes, & celeres verbo auerteret a vitijs. Infirmos manna pasceret: paruulos nutrit et lacte, & fortis reficeret pane & solido cibo. Tentationes Dæmonum, oblectamenta carnis, mundique irritamenta fide firma, spe certa, charitate non sita, superabat, suggestiones Dæmonum oppugnâs, carnis illecebras edomans, mundi luxum ludumque contentens, verè Ismelita in quo dolus nō erat. *Fidelis seruus & prudens, quem constituit Dominus superfamiliam suam:* qui accepta talenta non in sudario ligavit, nec effodit in terra, diligens vinitor, strenuus agricola,

Lect. . . .

la,

la, qui non minus laborauit in vinea Domini, quam in agris illius.

Leot. : : :

His demum studijs inuigilans vir Dei Antoninus, non velut villicus iniquitatis, sed tanquam seruus, qui in pauca fidelis super multa esset constituendus, intratusque in gaudia Domini sui, graui mox segritudine affectus, strato decubat, quieturus quidem à labore suo, & de talentis geminatis accepturus in breui mercedem suam. Monachi vero prospectantes Abbatem in momen-
to deficere, mortique paulatim adhærere, post diuinam eius monita, & salutis documenta, humillimè percunctar, vbi post funera, vellet sepeliri, quibus ipse sagaciter; Nec me intra, nec extra urbem sepeliatis, suppliciter oro, deuoti filij, p̄ijstimi fratres. Quo dicto, corpus terræ commendandum alacriter dimittens, spiritum super aethera, ad eum qui dederat illum feliciter emisit XVI.
Kal. Martij. Monachi autem extrema Abbatis verba, diligenter, & accuratè scrutati, uno omnium consensu decreuerant, venerandum Abbatis cadauer intra Civitatis mænia honorificè tumulandum. Quod & piè, & religiosè confessum perfecerunt, aspirante eis gratia Spiritus sancti, qui cum Patre, & Filio regnat Deus in seculorum secula, Amen.

DI

ABBATIS VITA.

Hymnus ad Vesperum.

DIVI, Suffrenti decus, Antonine,
Aetheris clarum super astra fidus,
Quo nigrum pellis Satanam nitore,
Fautor adesto.

Ex Hod.
Cod. M. S.

Sacra dum fulgent tua laude digna
Perpeti, clerum precibus vacantem;
Et pius cernas populum per aram
Dona gerentem.

Ante sublimis solium Tonantis
Tam preces clari superis dicatas,
Quam pij defer populi sacra
Munera coelo.

Noster in mundo Pater extitisti,
Noster in celo mediator esto,
Strenuus tutor, vigil & Patronus
Fidus in ævum.

Nos tuum pompa gerimus triumphum
Annua, cincto viridi sepulchro
Fronde, nos ceris oneramus aram
Thura cremantem.

Magna tu nobis & opima coeli
Dona thefauri solito rependo
More: da fruges, oleum, falerna
Peste fugata.

Cui genuflexunt superi canora
Voce laudemus Dominum, perenne
Illi Numen veneremur omni
Laudis honore. Amen.

F

D E

S. ANTONINI
DE S. A N T O N I N O.
Hymnus.

AD MATVTINVM.
olim dictus.

O Antonine cœlites
Inter coruscos lucifer
Corusces tetras profuga
Tuo nitore Daemones.
Hi nocte nos illecebris
Irreuiunt carnalibus;
Tu luce nos coelestium
Mox Angelorum protege.
Sinistra turbant cantica
Quæ corde puro psallere
Conamur: adhuc cœlica
Quæ te verentur agmina.
Sic vere psalmos confona,
Promamus inter Angelos,
Ut nostra mens non diffona
Sit ante cœli Principem.
Immane forti brachio
Agmen propelle Daemonum:
A corde nostro criminum
Exerge sordes omnium.
Sit Trinitati gloria,
Par Trinitati gratia.
Sit Antonino Lautea
Eius clienti fulgida. Amen.

Hym-

Hymnus, ad Laudes olim dictus.

SI, tibi, Sanctus Pater Antoninus
Obtulit florem iuuenilis aui,
Christe, quos puro modulamur ore
Offerat hymnos.

Ex Bod.
Cod. M.S.

Huius insignem colimus triumphum,
Quo suburbano tumulata mure
Membra dismetens, super astra vitor
Scandit quando.

Gratus hic mundo fuit à tenellis
Vnguis, matris fuerat sub aluo,
Gratior celo, magis est in vrna]
Gratus utriusque.

Huc qui is immanni Satanae furore
Venit inuasus, merita atque eius
Liber abscessit, Satan horret huius
Offa sub ara.

Sæuit hic vultu Belial trifauci
Obstrepit rictu, fremit ore, ocellis
Flammat ignitis, vomit acre virus
Pulsus ad imam.

Veste iam pulla monachum professus
Mira geffissi Pater, astra calcans
Engeris multò meliora Diuum
Teftus amictu.

Trinitas per te sacrosancta nobis
Criminum donet veniam, salutis
Gratiā, sedes superum, beatæ
Munera vita. Amen.

44

Ad S. Antonini Abb. Vitam Notationes.


Visnam fuerit buius vita scriptor, difficile est reprehendere; is quippe nomen faciem (quod pterisque olim Scriptoribus, modestia erga, in more fuit) silentio obmoluist: Surrentina autem Ciuitatis vetera non membra adeo multa perierunt, ut proinde viri ex ea Urbe, aut regione, longe Biographo isto illustriores, nunc prorsus lateant in obscuro. Hanc deplorandam veterum Codicum calamitatem, tot tantaque Campanis, Picentinisque illata a Barbaris clades direptionesque: pepererant: a Gotbis videlicet, Vandaliis, Langobardis, Saracenis, Normannis, & ab impis denique Turcis, qui anno superioris seculi quinagesimo octavo, spoliatam cibis, fortunisque urbem tantum non fundatis euerterant. At quisquis is tandem existiterit, qui: B. Antonini praestantissimos actus prosecutus est, magnè illis sane gratia, & habenda & agenda sicut, quod, rudi licet stylo, tantum Diuum, vitamque eius imitatione dignissimam ab obliuione bominum, atque silentio vindicauerit. Ceterum, & si nomen ignoratur, fere certum ratione est, fuisse Surrentinum. Id quippe verba ita significant, qua initio Vita leguntur: Sanctus iste noster Patronus Antoninus. Aetas vero eius non potest significari statui, tantum dico: ante quadringentes farsasse annos, banc illa scripsisse Vitam. Idecilio ex ipsiusmet verbis, qua infra obseruabimus Notationem VII. & XVII. Hac de Autore isto anonymo. Nunc eius Narrationem de Beato Antonino Historiam, Notationibus illustremus.

Not. I. Age ergo in commune consulamus: & ad Dei laudem, & auditorum edificationem. Tò auditorum vide.

videtur innuere Narrationem istam ore fuisse ab Auctore prolatam in B. Antonini fortasse die festo. Quin & paulò inferius se auditæ loqui proficitur; Loqui, inquit, ergo ad Orationis formam hanc lucubrationem declamitauit: ut proinde mirum non sit, sapd digredi illum de Historia ad mores, bontarique ciues Surrennos, et Patronorum cœlestium cultum iadies exaugeant. Verum cum pagina vte. verba illa sint: Credo etiam te, Pater Antonine, Scriptoris tui non parvam adiutoriem, sed officiosam devotionem respicere: & sicut pro te Mediatorum facta sunt, quæ scripti, &c. liquido patet hanc Narrationem, non dictam, sed scriptam fuisse, refertam eamen ethicus digressus nuncalis.

Not. II. Ac, ut primum de eius patria, aut parentela trademus, sicut ignotam habemus, ita non necessarium existimamus, &c. Itandè vero & at constans nihilominus & hanc contemnenda traditio est, B. Antoninam fuisse Campania, urbis Picentiorum Ciuem è Cacciutorum, siue, ut latine effertur, è Catellorum antiqua stirpe, qua etiamnum extare dicitur: offenduntque Campanenses veterem Antonini domum qua natum, educatumque fama est. Porro Vitabius Divi, per Ecclesiastis officiū lectiones distributa, quam buie lucubracioni adnectimus, palam aperit B. Antoninum è nobili genere processisse. Itaque Campanensibus ut potè B. Antonini ciuibus, danda iure est sui municipis cognitio exactior, quam in extero hoc scriptone extiterit. Et nos illis proboc credere debere, aurea illa Tuciti sententia addid permouet, ut tantum non cogere videatur. Ut conquirere, inquit, fabulosa, & fictis oblectare legentium animos, procul grauitatecepti operis crediderim, ita vulgatis, traditisque demere fidem non ausim. *Hec ille. Inter ea,* è Cacciutorum mibi vocabulo subolet conjectura, ut puto, probabilis, Catillum illicum Stabiensem Episcopum, ad quem B. Antoninus, ut in infra dicitur, consugisse legitur, fusum fuisse consanguineum, aut certi gentilem. Postea vero, Italia ista qua nunc vitimur, lingua, & latina illa

Hist. lib. 2.

issa corrupta, sensim evanescere, mutatum Catellorum
in Cacciatorum, in columni samen significatu, esse ve-
cubulum. Id quippe evenisse plerisque alijs nobilibus
cognomentis facile est in prisca Historia obseruare.
Sic namque ejus, qui olim Rubei, Aquilly, Erycy, Aselli,
Palatini, Claudi, nunc Rossi, Dell'Aquila, Ricci, De gli
Afinelli, Paladini, &c, qua Bergomi clara est prosapia
de' Zoppi, vulgo dicuntur. Lege Mutium de Sanctis Ber-
gomasibus Domino, & Domnone, & antiquarum Stir-
pium Syntagma.

Not. III. Quo tempore Langobardorum ferina im-
manitas. *Vetus autem B. Antonini Lectionarium sic ha-
bet:* Tempore, quo immanis Langobardorum feritas,
& ferina Vuandalorum immanitas omnia ferè Campaniæ
ospida igne succenderet. Primo igitur adnotandum
se hoc loco offert Langobardos dictos etiam fruisse Vu-
andalos, siùd Vuinilos. Vuinilos appellas Sigebertus De-
Scriptor. Eccles. cap. 80. & Ordericus Hisp. Eccles. lib. 4.
ad annos 1070. quis & Guinilos vocatos esse tradit a
Guitmundo Monacho in Orat. ad Regem Anglia. Gui-
nili, qui de Scandinavia Insula sorte eieeti sunt, regnante
Alboino Rege filio Audonis, partem Italiz, quæ nunc Lā-
gobardia dicitur, invaserunt. His vero multò antiquior
Paulus Diaconus de Gesu. Langob lib. 1. cap. 12. Vuinili
inquit, iudicem sunt, ac Langobardi. Vuandalii etiam dicti
sunt (quamquam rariss., & fortasse per errorem, quæ
ex vicinitate vocum irrepit calamis atque linguis) vis
apud Ortelium T hes. Geograph in dictione Vuinili obser-
ware est. Alioquin Vuandalii à Langobardis discreti,
jam fridem ab acti fuerant tota Campania. Nam ultima
eorum irruptione fuit, abducto secum Diuio Paulino Nole
Episcopo, anno sal. 427. Lege Baron. Not. in Martyrol.
Rom. ad 21 Iunij. Scriptor autem iste anonymus, de tem-
pore, quod paulo ante Sicardi Bencuentanorum Princi-
pis statem exceperat, loquitur, hoc est, de anno octingen-
tesimo, & quod excurrerit, vel mox dicam. Hackens: itaq;
de Langobardis, qui dicti sunt Vuinili, sine Vuandalii.

Nunc

Nunc verò quoniam Campania deusfratio h̄is, qua propositum adnotanda, verbis significetur, diligenter est inquirendum. Ex eo quippe pendet cognitio, quoniam C̄hr̄isti anno B. Antoninus ad agrum Stabensem fecerit, atque adeo, quoniam seculo vicerit. Vide o siquidem recentiores, qui de Vita Dini buius scripserūt, magno consensu, sed nulla prorsus C̄hronologie, qua lux Historia est, consideratione, in quandam planè absurdam, & secū pugnantem conuenisse sententiā, atq; assuerasse, B. Antoninum tunc emigrasse Stabias, cum Zoto Dux Langobardorum Cassinense Monasterium diripuit, atque exstauit. Sed biac certè opinio, quā primus excogitauit, atq; edidit Antonius quidam Ebulenſis, cognomento à Porta, libello de Vita S. Antonini à ſe cōpoſita anno 1535. Nec poli impresso, atque ab eo uno ceteri recentiores, vulgo resque Biographi mutuati sunt, immanem continent prochronismum. Examinemus parumper. Primum hic idē scriptor Anonymus, quo non habemus antiquiorem, in Tract. de Mirac. & Inuent. corporis S. Antonini, aperit & tradit, non multò ante Sicardum Beneventi Principem vixisse Antoninum. Sic enim incipit illum Tractatuum. Post deceſsum Beati Antonini non multo tempore euluto, Princeps Beneventanus, Sicardus, ceteris finibus sue ditioni subiugatis, terram etiam Syrentinorum eadem intentione inuasit. At vero Sicardus iste pene ducentis quinquaginta annis diſtat a Zotone. Nam Zoto factus est Dux Beneventi an. 571. uti ex Leone Ostiensi alibi a nobis probatum eſt; euerit autem Cassinense Coronodium an. 589. Pelagii I I an. vlt. At Sicardus succedit Siconi patre suo anno, ut in Propheciis ad quatuor C̄hronica deſeffimus, 830. Fac verò obſediffe Surrentum circa annum 836. Habebimus prateriſſe annos 247. ab euerſo per Zotanem Monasterio Cassinensi, ad obſeffum à Sicardo Surrentum: quod quidem nulla ratione dicit possit parum, aut non multum tempus: ac proinde falſifimū eſt B. Antoninum vixisse, vel Stabias aufugiſſe Zotone Beneventi Duce, quā ſupra ducentos quadraginta.

82 annos Sicardum precessit. Misso nunc, quod alibi for
cessus discutiam, in hisque antiquis Monumentis ne-
quaquam habet Antoninum, Cassinenis Cœnobij fuisse
Monachum, aut ex eo Stabias secessisse. Quin immo His-
toricus Lauretus, qui nuper valde diligenter Chroni-
con Cassinense Leonis Ostiensis eruditissimæ scholæ illustra-
uit, nihil prorsus è Cassinenis Bibliotheca, antiquis aliò-
qui monumentis, atque Codicibus refertissima, de Anto-
nino proferre potuit. Quocirca ea paucatantū recitat,
qua in Romano Martyrologio nuper scripta legisset.
Magnū item de eo silentiū obseruare est in Paulo Diaec.
Desiderio Abb Petro Diacono, Tritibemio, atque omni-
bus, qui viros illustres, atq; Diuos Cassinenis Cœnobij
recensuerentur. In Romano autem Martyrologio ea res non
ante Baronium legebatur: qui nibil minus cùm in No-
tationibus non aliū citet auctorem, nisi Surrentina Mo-
numenta à Paulo Regio relata, & Italicè edita, pruden-
ter quidem tò, vt ferunt, apposuit: significans ea cau-
tionis formula, se, de anno 625. quo P. Regius scribit
obijisse B. Antoninū fidem reponere penes auctorem. Id-
ipsum obseruare est in Antonio illo à Porta, qui tamēq;
primus absurdè huius suppurationis, & opinionis auctor
extitisse videatur, non est tamen, ausus eam pro certo
statuere, sed Narrationem à se excogitataam credulitati
legentium commissoe appareat, cum inquit, In quo (Mo-
nasterio Cassinensi) cùm Sanctus Dei Antonius vitam
cœlibem, semel Deo oblatam, vt pium est credere, dege-
ret cum alijs Deo famulanticibus, fuga seruatus, sc ad Ca-
tellum conculit. Dubitanter igitur hic etiam Auctor vi-
detur afferere B. Antoninum, tunc Cassinenis Cœnobij
fuisse alumnum, si ea verba, vt pium est credere, hoc est,
vt pia imaginatione mihi videor comminisci, ad Cassi-
nense Cœnobiti referantur: non enim referri possunt ad
vitam cœlibem; eam quippe adeò certum est B. Anto-
ninum Monachum egisse, ut putidum sane fuisse ipsi ver-
bis voluisse firmare. Obseruavi preterea, iam dictū An-
tonium à Porta, dum narrat Surrenti obsidionem, eam,
non

non Sicardo, sed Romualdo Duce contigisse, afferere: quod, opinor, fecit, ut tanti temporis, quantum à Zoto ne ad Sicardum est, ingentem triatum, ea ratione minueret. Sed frustra is quidem Sicardum in Romualdum mutat: tum quod id contra omnium antiquorum Codicium fidem profecto est, qui magno consensu, & constantia Sicardum, non autem Romualdum habent, tum etiam, quod cum duo extiterint Romualdi Beneventi Duxes, alter Grimoaldi, alter Gisulphi filius, horum certè neuter Surrentum umquam obfedit, legitur. Id solummodo tradunt Paulus Diaconus lib. 6. cap. 40. & Anastasius, ac Platina in Vita Gregorij II. Romualdum bunc iuniorem Gisulphi filium, Cumas per vine occupasse; de cetera vero Campania ab eo vexata ait de Surrenti Urbe obfessa nibil vspiam repperi. Accedit hisce incommodis, neque in bunc Romualdum, que vita functus est anno 734. posse aliqua ratione conuincire verba illa, Post decepsum Beati Antonini non multò tempore euolutio. Nam si, ut recentiores isdi supputant, Beatus Antoninus obiit anno Christi 625. certè plusquam centum annos preteriisse necesse est ab eius obitu, ut ad Romualdum, Surrentum urbem obfidentem, perueniat. Quomodo igitur dies vere potest non multò post, si post totos centum annos id contigit? Denique manifestè deprehenditur quantam à vero diffideat: imaginosis ille Narrator, ex eo, quod subiicit, Beatum Antoninum, quo tempore Zoto Cassinense Monasterium diripuit, hoc est, anno, circiter, 589. Stabias secessisse, atque adbasisse Beato Catello, Stabiarum Episcopo, eundemque postea ad Sabiniano Papa in carcerem trusum, suis apud Deum precibus iuuisse adeo ut liber rediret Stabias. At scire, & meminisse debebat. Ebulenſis ille, Sabiniani, & Bonifacij tempore non Castellum, sed Laurentium fuisse Stabiarum Episcopum. Id quippe tradit inscriptus lapis, qui Aquis (Capacio tente) seruatur, bis verbis,

In hoc tumulo requiescit

V.B. Laurentius Episcopus

Sanctæ Ecclesiæ Ciuitatis Sta-

biensis, qui vixit annis plus

minus XXXX. Sedit in Epi-

scopatu XII. Depositus die IIII.

Kal. Martiarum. Ind. XV. Impe-

rante Heraclio Aug. anno secundo.

Heraclij annus secundus fuit Christi annus 611.
Laurentius igitur in isto Episcopatum Stabiensem anno
600. extremo, vel 601. inchoante, & vixit usque ad Bo-
nifacij Quarti annum sextum. Sabinianus itaque, & Bo-
nifacij Tertiij integrj Pontificatus peracti sunt viuente
Laurerio, non aut Catello Episcopo. Quocirca tota ea nar-
ratio de S. Catello Episcopo a Sabiniano Papa in carce-
re detruso, & a Bonifacio III. Sabiniani successore abso-
luto, & Stabiæ remisso, inter aniles fabulas reponenda est.

At tibi, inquieris, quid videtur? Dicam breuiter id,
quod coniectura asequi potui in re obscura. Cum iam
satis constet non multò ante Sicardum Principem, in-
cælum migrasse Antoninum, cogimur proinde illum sta-
tiuere circa an. sal. octingentesimum: atque adeò dicere
non dubitamus, Beatum virum secessisse Stabias, quo
tempore Sico Beneventanus Princeps Sicardi pater Cä-
paniam longè latèque populatus, Neapolim etiam longa
obfidaione fatigans, ut Heremperius in Historia fuisse
& Leo Ostiensis lib. 1. cap. 19. traduns. Id, quia accidit
Bono, Neapolis Consule, & Duce, ut ex Epitaphio lapi-
di inciso constat, Bonus autem iste annum tantummodo
cum dimidio Ducatus gessit, mortuusq; est V. Id. Ianuarij
an. Christi 819. quod ex Indictione XII. que ibi legitur,
facile habetur, neceesse proinde erit figere iam dictam cla-
dem a Sicone illatam, & B. Antonini secessum Stabiensem

NOTATIONES.

51

*S*em ad annum Christi 818. Idque bene congruit cum
anno primo Siconis, quem Annales Francorū, ab aucto-
re illius temporis scripti, tradunt Principem Beneuenti
factum eo anno, non autem an. 817. ut Leonis Ost. lib. 1.
cap. 19. placuit. Erat verò tunc iam senex B. Antoninus:
Sic enim vetus pictura imaginis eius, aperitè significat:
ut mirum proinde baud sit, non ultra duodecim annos
produxisse vitam; quam hoc modo probabiliter digero,
quantum statuto iam Stabienis secessus anno, per conie-
cturam asequi possum: Melius qui coniicit, Vatem (ut
ille ait) hanc perhibeo optimum.

Cic. de Di-
uitia.

Anno 818. Beatus Antoninus, ex incerto quodam Cä-
pania Monasterio Benedictini instituti, & Cassinensi Ab-
bati, ut puto, subiecto, profugit Stabias. Ex incerto, in-
quam, Monasterio; quianullus veterum Scriptorum,
quodnā fuerit declarat. Illud nibolominus certum ferme
est, fuisse Cäpania Monasterium. Nā cū Anonymus iste
tradat, sdeò Antoninū fugisse, quia Cäpaniā Langobardi
ferro, & incendijs late vastabant, apertè consequitur,
illum non aliunde fugisse: simulque apparet non abyisse
& Cenobio Cassinensi Mons namque Cassinus, in quo istud
Disciplina regularis principale Gymnasium adifica-
sum est, non in Campania, sed in novo Latio, & signata
in Volscio agro ponitur a Liuios Strabone, & Plinio. Le-
ge si luet, Cluuerium lib. 3. antiqua Italia pag. 1040.
1041. vel si antiquos mauis, Varronem lib. 6. de lingua
Latina, qui Samnitium oppidum esse docet. Porro Cam-
panum illud Monasterium, quodcumque fuerit, è quo
migravit Antoninus, nō nisi Benedictini Instituti fuisse
existimandum est. Quanquam enim, in Campania non
nulla olim extitisse Basiliani Ordinis Cenobia, negari
non potest, qui atamen à Benedicto ad Antoninum, ut ex
dictis superius constat, multa annorum secula præteri-
runt, putandum utique est, in tanto temporis spatio om-
nia propemodum Cenobia Campanie, utpote Cassino vi-
cina, Beatissimi Benedicti, magni in Occidente Monachorum
Patriareba institutū fuisse amplexata. Quinimmo

G 2 pro-

probabiliter existimari posse affero, ex ijs, qua tradunt Leo Ostiensis, & Petrus Diaconus de innumeris circum-
quaque Monasterijs, & Cassinensi veluti plantis ex ma-
gna arbore propagatis, Monasterium illud, e quo Antoninus abijt, fuisse Cassinensium Magno Abbatii subie-
ctum. Et hac equidem ratione Beatum Antoninum inter
Diuos Cassinenses enumerari posse nondubito.

Anno 827. qui fuit ultimus Eugenij II. laudatissimi Rom. Pontificis, B. Catellus apud illum per calumniam accusatus, Romam accersitus est, & in domesticum car-
cerem trusus.

Eadem anno 827. mortuo iam Eugenio secundo mense
Augusti, a Valentino Papa solutus carcere B. Catellus
rediit Stabias: & Antoninus Bonifacio besit.

Fac postea an. 828 successisse Antoninum Bonifacio Ab-
bati. Nam Acta Antonini dicunt, non multò postquam illi An-
toninus adbasit, obiisse Bonifacium Agrippinensem Abbati.

Fac item Abbassiam deinceps rexisse Antoninum an-
nis plus, minus, duobus. Tot enim satis fuisse appetet
condenda vinea, & sarcinda domui, ac Monasterio, ut
eum fecisse in vita gestis legitur.

Anno itaque 830. verisimile est obiisse B. Antoninum,
hoc est duodecimo postquam a Capania Benedictino Mo-
nasterio profugit Stabias.

Sicardus vero post sex annos ab obitu B. Antonini,
videtur obiisse Surrentum, & Diuinam virtutem sen-
sisse in eo Diuino ibi sepulto. Fuit autem is annus a Christo
natq 836. & penultimus Vita Sicardi Principis.
Hac nunc summatim indicasse satis esto, suis postea lo-
eis fusiis explicanda, & confirmanda.

Not. IV. Sanctus iste noster Patronus Antoninus:
Ex his verbis colligitur, Civitatem Surrentum olim
sibi Patronum adsciuisse B. Antoninum. Mos iste, deco-
ratus simul & utilis, multis iampridem Christianis Ve-
ribibus ac Municipijs visitatus legitur, id videlicet ex-
pertis, quod B. Ambrosius lib. 5. in Lucam, disertè pro-
nuntiauit, Sanctos Diuini Numinis seruos, & interue-
nientes

N O T A T I O N E S. 53

niendi apud Deum habere meritum,& ius etiam imperrandi. Adhibendos igitur esse eiusmodi precatores, quorum contemplatione, quod nobis Dominus negare possit, ignoscatur. Sed de hac re, latius & vix differam in Ecclesia Neapolitana Fatis, cum de Patronis eius Vrbis incidet Tractatio.

Not. V. Terrā Syrentinorū. Ita Ciuitatē banc appellatam lego in vet. Cod. Et verò multa sunt, quae Latini per u. Gracia autem per yefferunt. Inde eavaricias, Sibulla, & Sibylla, Sulla, & Sylla, Murena, & Myrana, Murrba, & Myrrba, Indutus, & Inclytus, Cuma ciuitas, & Cyme; atq; id genus plurima passim occurrunt. Porro à Syrenibus huic antiqua Ciuitati prouenisse vocabulum, testatur Papinius noster, Carm. de Surrentino Pollij, bis versiculis,

Est inter notos Syrenum nomine muros,

Saxaque Tyrhenæ Templis onerata Mineruæ.

Dacet præterea Plinius lib. 3. cap. 5. Surrentum cum promontorio Minerua, Syrenum quondam extitisse sedem: Quocirca totam illam maritimā oram, que à Sarno fluvio ad Minerua promontorium, Massamque Lubrensem extenditur, Syreum vocat Strabo. Ut proinde non sit mirandum apud vetus Lectionarium de vita B. Antonini, territorium Stabiense appellari, Parthenopes agrum.

Not. VI. Illum ergo verticem, &c. Episcopum Castellum, relicta Stabiarum urbe, & posthabita Pastoralis cura, Angelici montis vertice adyisse, ibique contemplationibus Diuinis diutius vacasse, mirabitur fortè quispiam. Sed cessabit, aut certè cessare debebit admiratio, inspectis complurium Sanctorum Episcoporum, qui idē fecisse leguntur exemplis¹. Ne autem lectorē nimio numero obruam, pauca bac. & selectione propono. In primis B. Petrus Damianus Episcopus Ostiensis, & Eugubinus, adeò solitudinis amore exarxit, ut Monasterium quo sub regula B. Benedicti diu ante Episcopatu vixerat, repetuerit: ibique iugiter psallendo, orando, legendo,

do, & senile corpusculum vigilys, ieiunysque macram-
do infriterit. Refertur id in Gestorum eius Collectione
a Caietano Abate accuratisimè elucubrata cap. 17.
Eodem propemodum tempore vixit, & floruit Sanctissi-
mus Hugo Lincolniensis Episcopus, quem singulis an-
nis, astius vacationibus secedere solitum ad suum Vici-
Etamense Monasterium tradidit Anonymus scriptor Vita
eius cap. 13. Sed proprius atque similius Catelli factò est
B. Laurentij Episcopi Dublinensis exemplum. Hic enim
Sanctus Praefat non solum solitariam vitam, sed specum
etia abditissimā & omnibus imperiisam persepe pete-
bat: ibique totas esuriales quadragenias velut alter Mo-
ses, Deo tantum & Angelis testibus, peragebat; illo inte-
rim, qui otera, & panem porrigeret, per scalam ascen-
dente, cuius ima pars in aquafigebatur, superior ad spe-
luncas pertingebat. Augensis in vita eius cap. 17. No-
uerant sane hi Sancti Episcopi se nihil detrimenti per
etiusmodi secessum populo quem regebant, illaturos. Ani-
marum quippe negotia multò melius expediri orando,
& è cœlo consilium atque auxilium implorando, quam
solius humanae mentis viribus agitata: & viuaciorē
præterea redire animum, curarum secularium excus-
so subinde puluere, atq; orationis eote politum. Ea præ-
cipua fuerunt causa sanctis Episcopis secedendi ad tē-
pus è mundi fluctibus, & gregem variorum phantasmatu-
rum unā cum Mosè minandi ad interiora deserti. Catel-
lum autem cum secessit, primò B. Antoninū, ut acta bac-
tradunt, deinde verò eo tempore, quo cum eodem Anto-
nino in solitudine mansit, alium quempiam Episcopali
sura succedaneum, Stabiensi Diocesis praefecisse putan-
dum est.

Not. VII. B. Michaeli Archangelo laus quotidie of-
fertur. Hinc colligi potest antiquitas Scriptoris buius.
Ait enim sua etate Aediculam, quam hodie indigene
vocant S. Angeli ad Fatum, diuinis laudibus quotidie
personuisse: quem sane cultum & quotidianum cantū
ante aliquot hominum statas cessasse compertum est. De-
syt

sunt item iam pridem frequens illa peregrinatio de vicinis & de longinquis partibus, quam scriptor iste hic memorat. His adde, characterem Langobardicum, quo Codices de Vita Sancti Antonini scripti sunt, multis ab hinc saeculis obseuiisset, ut hinc etiam scriptoris coniectu possit quatuor circiter saeculorum antiquitas.

VIII. Catellus comprehenditur, Sedis Apostolicz. Rectori statuitur. Catelli nomen prisca etiam aliis impositu lego. Gruterus enim pag CL. 4. refert inscriptionem marmori incisa, qua habetur L. Catellius L. L. Barbarus cum aliis Viarum Curator, & S. Gregorius lib. 6. epist. 20. ad Fortunatum Neapolis Episcopum Catelli eiusdem meminit. Alibi quoque fortasse reperietur a diligenti vocum eiusmodi perquisitore. Quidam autem B. Catellus, quem Stabiensis Ecclesia, ut Sanctu, & urbis Patronum veneratur, Hæreseos criminis tam falso accusatus Romanus bilominus ab Eugenio II. acceritus. & carcere etiam maceratus fit, non est magis mirandum, quam quod S. Equitius Abbas, apud S. Symmaci Papam, & S. Bernardinus apud Martinum V. ut narrat scriptor eius, ob eandem Hæreseos, suspicionem accusati, & calamitiis pane oppressi fuerint. Pro excusando autem Sandris. Eugenio Pontifice valeat hic Gregorii Magni memoranda sententia, qua B. Symmachum Papam excusat his verbis: Vniuersiisque Præfatis mentem currum densitas vastat. Cumque animus dividitur ad multa, sic minor ad singula: tantoque ei in una qualibet re surripitur, quanto latius multis occupatur.

IX. Circa enim Papa defuncto, in Sedem Apostolicam ille succedens, &c. Tà circa refer ad tempus carcere confusus Catelli, non autem ad Eugenii II. Pontificatum, qui trium annorum, & aliquot mensibus fuit. Sensus itaque est, baud multo postquam carcere nuncupatus est Catellus Episcopus, Eugenium obiisse, & Valentinum successisse, qui paulo postquam creatus est Pontifex, B. Catellum carcere eduxerit, & horrificeret, ut parerat, babuerit. Vita B. Antonini sic habet: Catellus in sacerdem retruditur:

Lib. 1. Dlal.
cap. 4.

ditur: & Diuino, ut dignum est credere, natus (quod sequens rei euentus comprobauit) quidam ex Clericis Papæ custos sibi adhibetur. Subditque huic clericu*m* summum Pontificatum predixisse Antoninum: cumque paulo post successisse Papæ, qui S. Antoninum, per calumniam apud se accusatum carceri concluserat. Ha profecta circunstantia in neminem alium per bac tempora quadrant, nisi in Valentimum, quem ex Rom. E. Archidiaco-no, ob eius virtutes eximias, Eugenio II. charissimo, summis omnium Ordinum votis in Sedem Pontificiam, quamuis renitentem, fuisse illatum, narrat Anastasius. In hanc igitur meam temporum, personarumque designationem, optimè conueniens omnia. Valentinus Eugenii II. Diaconus, adeò domesticus erat Pontifici, ut de eo Anastasius ita scriptum reliquerit: Eugenius positus in Sede Apostolica eum cunctis quæ dixi, virtutibus decoratum luculenter agnoscens, omni vita sua tempore charissimorum vice retinuit, & velut pater proprio filio corde congaudebat alacri, suisque aspectibus illum assidue consistere cupiebat. In buius Diaconi cubiculis, conclusum fuisse Catellum Episcopum, iure mibi persuadent tum accusatæ persona dignitas, & grauitas, tum etiam Valentini pietas & benignitas tætopere ab Anastasio laudata. Non insuetum in Urbe ebnicis Christianisque temporibus, viros spectate conditionis, non publico, sed priuato, ac domestico carcere indere. Sic apud Salustium, Catilinae socii, quamvis alioqui sceleribus coopti; quia tamen nobiles, & patritio, aut equestri generre erant, singuli singulis Senatoribus custodiendi tradūtur. Paulus item Apostolus, quia Ciuis erat Romanus, in libero, & priuato carcere detentus biennio est, ut Lucas tradit Act. 28. Adeò denique mos is frequens, receperitusque, ut in legem quoque abierit. Adi, si lubet, L. Dianus Pius ff. de Custod. reorum. Quod verò B. Catellus Valentino custodi suo summum Pontificatum vacinatus sit, id quidem probabile facit veriusque viri speciosa virtus, & cælo grata probitas. Et sane constat, baud

NOTATIONES.

57

baud rares extitisse Petri successores sanctitate conspicuos, quorum eximiam adē dignitatem, aut indicia diuinitus premonstrauerint, aut vaticinia verē prædixerint. Lege Pontificum Acta.

X. Suæ Reipublicæ consultissimè prospiciētes. Imaginē quandā Reipublicæ babebant eo tpe Vrbes Cāpanie aliquot, videlicet Amalpbis, Salernū, Surrentū, Capua, Caieta, Neapolis: sed cum nonnullo discrimine. Quippe Neapolis, hoc ipso octauo, aut nono, de quo agimus Christi sacculo, florentior multò atque liberior alij extitit, & vni Byzantino Casari in speciem subdita, Reipublicæ cui Dux præfesset, formam vñcunque solidam retinebat. Ceteras verō non modò Orientis, aut Occidentis Augusto, iuxta diuisionē scilicet barū Italia regionum, quā Nicephorus, & Carolus Magnus Imperatores inter se fecerant, sed alij etiam Dynasta paruisse certum est. Nā ex antiquis Diplomatibus constat, Caietam Capuano Principi, Amalpbim Salernitano, Salernum rursus, aut Beneuentano, aut Capuano, & Capuam denique ipsam, quamquam Campania caput quondam audiuisse. Beneuentano nibilominus Dynasta, cuius longè amplissima erat ditio, fuisse subiectam. De Surrento autem quidē Caparium adi, & Leonem Ostiensem ab eo citatum in sua Neap. Hist. lib. 2. cap. 12. pag. 537. Et verō hic etiam anonymous Historicus, cùm narrat Gregorium Pranca- cium Neapolitanum, fuisse Surrentum relegatum; simul etiam significat, eo tempore Surrentū fuisse sub diuinatione Neapolis: alioquin non licuisset Neapolitana Reipublicæ illuc relegare suum Ciuem, ubi nullam iurisdi- ctionem haberet. Non me certè amor patriæ transuersum à vero agit, sed Historia veteres produnt, & res ipsa loquitur. Neapolim (vt de Beneuentonunc taceam) Du cemque eius, nulli, per ea maximè sacula, paruisse, nisi aut Augustis, aut Regibus. Ceterū Surrentinam Ciuitatem fuisse olim Reipublicæ titulo cohonestatam con- pertū est, quippe qua ad Reipublicæ formā suos habuerit bonorificos Magistratus, Ducem Dictatoris instar, Con-

H ful: m,

fulm, Decuriones, Aediles. Et de Duce quidem notius id est, quādū, ut probari debeat, cūm in promptu sint Guidones, Marini, Sergij, & bis antiquior Ioannes, quos Capacijs Hist. Neap. lib. 3. cap. 41. memorat. Consulēm vero Probianum habet bac ipsa Diui Antonini Vita, deq; eo plura dicam inferius. Decuriones autem, Aedilesque simul exhibet vetus inscriptio ad D. Antonini in lapide vermiculato. Etsi autem ea antiquissima est, nec pertinet ad bac Ducum tempora, existimare tamen licet ys magistratibus, sequentibus seculis, haud fuisse priuata. Erat porro in Municipijs quibusque Decuriones plurimi: atque ex eorum Ordine Magistratus deligebantur Duumiri, Questores, publicorum Operum curatores, & alys nominibus alij.

XI. *Beatz memoriz Viro, Abbatii Bonifacio. Quis iste fuerit Bonifacius, in obscuro est. Quo autem tempore Cœnobio Agrippinensi prefuerit, facile colligi poterit ex ys, quæ dudum dixi de astate Catelli, & Antonini, videlicet, vixisse buno Bonifacium post annum Christi octingentesimum. Mirabitur forte quisquam, cur qui Beati titulo insignitus legitur, non reperiatur adscriptus Sanctorum Surrentinorum Fastis. Sed bis profecto non mirabitur qui nouerit, eiusmodi titulum omnibus pie defunctis, promiscue olim tributum, à Grecis maxime, apud quos recepta illa, & usū trita formula rite mancipie, ut nunc vulgo, felicis memoriz, dicimus. Ea itaque usi locutiones Graci auctores de vita functis quibusdam, nullo etiam pacto beatis. Lege Aristopbanis Plutum, & Lucianum de luctu, ut Julianum, Synesium, Plutarchum, aliosque præteream. Quocircumdem hic valet, beatæ memoriz, ac bonæ memoriz Viro: Ut proinde nibil ex colloquendi modo sumi possit argumenti, eximie viri sanctitatis, & cum cœlitibus quos Ecclesia veneratur, cultu digni confortij.*

XII. *Construxit in hor. orem S. Martini Oratorium. Ecclesiam S. Agrippini Neapolitani Episcopi ac Patroni, ubi hoc Oratorium Sancti Martini nomine, hoc est, Sacel-*

*Sacellum, sive Cappellam à B. Antonino construēta ait,
tradunt fuisse olim (iamdudum enim diruta funditus
veraq; est) in eodem propemodum loco, quo nunc est Ec-
clesia S. Antonini. Nam posteaquā in ea sepultum est
sacrum Antonini corpus, adeo ob crux miracula cele-
bre evanescit Antonini nomen, ut non iam Agrippini, aut
Martini, sed solum Antonini titulo Ecclesia illa post-
modum fuerit appellata. Id ipsum & alibi contigisse
comperitur est. Duo tantum hic profero exempla, eaq;
spectatissima. Neapoli illam, quae nunc S. Patricie Ec-
clesia dicitur, olim de SS. Nicandri, & Marciani nomi-
ne fuisse appellatam constat ex Leone Presbytero in
Vita S. Patricia. Roma autem in Regione prima habetur
in signis Aedes S. Alexij Confessoris, que tamen anteaquā
illuc S. Alexij venerabile corpus inferretur, S. Bonifacij
martyris titulum, & appellationem habuisse certum est
ex Anastasio in vita Xysti III.*

*XIII. Vinum virtute, & sapore mirabile. Surrentini
tractus vina lego olim apprimè laudata à Strabone a lib. 5.
Columella, b Statio, c Plinio, d Martiale, e Athene. b de cul.
nao, f Galeno, g & possem illorum verba hoc loco refer- hort.
re; Sed ne sim Lectoribus tatio, unius Statij, qui rus d lib. 23.
Surrenti habuit, eamque amoenissimam oram diu inco- cap. 1.
luit, testimonium explicatè producam. Statius igitur no- e lib. 14.
ster Surrentinum vinum sic celebrat, ut quamuis ve f lib. 1.
riore gemini Caesaris sententia non nisi nobilis vappa, cap. 21.
sit, & generosum acetum, nibilominus Falerno prope- g lib. 12.
modum adaequare videatur. Therapeut.*

*Qua Bromio dilectus ager, collesque per altos
Vritur, & prælis non inuidet via Falernis.*

*Puto tætopere laudatum, quia tenue, & debilibus, inua-
lidisque, Plinio teste saluberrimum. Eam proinde tenub-
tatem leuari posse vini Falerni facere, qua generosius, iu-
cundiusque evadat, docet Horatius:*

Surrentina vafer, qui miscet facce Falerna

*b lib. 2. Sa-
ty. 4.*

Vina columbino limum bene colligit ouo.

Si, inquit, Surrentino vino Falernum facatum & turbati-

H 2 dius

dius misceas, aut ei faciem Falerni, ut eius saporem comedibat, addideris, sine colo vinario defacare vinum poteris ouo columbino: nam faciem deuoluet vitellus. Hodie tamen, ait Turnebus, qui limpidas, defacatasque reddunt potiones, albumine potius, quam vitello solent viti.

a lib. 1. Ad.
vers. cap.
24.

b lib. 14.

c cap. 13.

d libr. 5.

e cap. 44.

f lib. 14.

Disticho
110.

XIV. Vinum omni condito melius. Condisse veteres plurimis modis vina, ijsq; adiunxisse adscitios sapores, coloresque, atq; odores varios, tradunt Plinius b Dioscorides, c & ut quidam interpretantur, etiam Martialis a sub vocabulo foliata:

Hac licet in gemma quæ seruat nomina Cosmi Luxuriosa bibas, si foliata sitis.

Eft enim foliatum, potionis genus, nardi, aliarumque odoratarum Stirpium folijs condiri solitum, quod in delicis babebatur, Deque eodem vini genere scommat illud argutum in Romanos à Luciano iactum intelligo,

g Dial. cōtra Rom. cūm ait, e inualesce luxuria eos solitos vnguentū bibere. Id vini factū genus certum est d' sponsa sponso f Cāt. 8.3.

Chriſto fuisse mystice apparatus, cum inquit, f Dabo tibi poculum ex vino condito, hoc est, vinum aromatitem pretio, & sapore eximium. Magna itaque Antoniniani vini laus est praezellere conditis & odoratis. Sed ea profectò laus hyperbolica existimanda est, &, nisi id à Conditore astimetur, ex vano.

XV. In Domino expirauit XVI. Kal. Mart. Cōsule Probianus. De die quidē nonnihil euariant vetera Pulsanese, & Plescanum Martyrologia, que B. Antoninum habent die praecedenti, hoc est, Idibus Febr. Sed re conueniunt: nam illa obitum, Romanū verò Martyrologium, & Elegianum Kalendarium depositionem commemorant. Crebro eiusmodi variatio in Martyrologijs cernitur. Hac dedit.

De Consule autem Probiano quid dicemus? Optarim equidem Romanum extitisse Consulem. Sic enim annum obitus Beati Antonini multo certius scire licet. Sed reverè Romanus esse non potest. Nam desierant Consules utruſuſq;

vtriusq; Roma iam ab anno Christi 564. hoc est, ut signatur in Fastis, P.C. Basiliy 23. Probiani verò Consules fuere duo: alter cum Anicio Iuliano anno Christi 322. Alter cù Leone Augusto quartum, anno 471. Itaq; ad Antonini nostri tempora, etiam sex imaginario illo Antonij Ebulenensis ratiocinio digerantur, neuter Probianus accommodari potest. Reliquum est igitur, ut Probianum hunc, Municipalem Consulem fuisse dicamus. Is Magistratus in Urbe Roma, annalis; in Municipijs verò quinquennalis erat, idque adeò olim notū, ut quinquennalis simpliciter dictus, Duumvir, aut Consul Municipij intelligeretur. Aelius Spartanus in Vita Adriani: Apud Neapolim Demarchus, in patria sua, (Italia) Quinquennalis, & item Adriae Quinquennalis, quasi in alia patia, & Achenis Archon fuit. Inde factum, ut Consulatus Municipales Olympiade, aut lustro notarentur. Quod quidē obseruat, & ex duabus antiquis inscriptionibus probat Ios. Scaliger Lebt. Auson. lib. 2. cap. 23. Ex his colligo, Surrentinum hunc Consulem Probianum, Quinquennalem fuisse, aut etiam perpetuum. Nam cùm Consulatus eiusmodi incidebant in Duces, (cuiusmodi fortasse hic Probianus) ij perpetuā erant. Quod profectō in Neapolis Ducibus, videre est. Ij enim ad mortem usque Ducatum, & Consulatum gerebant. Inde Sergius Dux & Consul: Bonus Dux, & Consul, Marentius, ad quē Gregorius Magnus aliquando scripsit, Dux idemque Consul, perpetuo titulo legūtur in Inscriptionibus, qua extant, & nummis. Plura non addas.

XVI. Ecce autem ipsius parentes. Parentes hoc loco non significare genitores, sed: propinquos, consanguineos quo, vel ex eo pater, quod paulo inferius, B. Antoninus borum parentum pater appellatur: Qui viuum eum ciuem & patrem fuerunt. Iamcum ergo tanta lingua in hanc Italitā, qua nunc vulgō utimur, sensim emigrabat. Quocirca mirum non est, tunc usos hac voca, parentes, qua Italica vulgare propinquos significamus. Eadē notione accepta est à Pastore Beneventano, suo Gherlico,

nico, quod nuper edidi. Sed redeo ad B. Antoninum, quem sicut ex his, que hoc loco Anonymus iste narrat, aperte liquet non fuisse Surrentinum Ciuem. Quanam autem fuerit eius Dni patria, iam supra diximus.

XVII, Adiuncto nūc Oratorio decoro. Ex his quoq; verbis colligi potest, quod & supra significavi, Anonymus hunc scriptorem, ante aliquot annorum secula vixisse, & vitam hanc edidisse. Nemo enim Surrentinorum Ciuium, quantumvis longauus, meminisse potest, se vidisse Agrippini Aedem, & illi quondam inclusum, siue adiunctum Oratorium hoc B. Antonini nomine adificatum, neque a maioribus, qui id sua ipsorum aetate viderint, audiuisse, adeo magnum temporis spatium prateriū, ex quo id Oratorium Agrippinensi Aedi adiunctum est. Nunc vero (gratias Deo) non iam, ut olim, parvum aliquid Oratorium, sed amplam, & antiquo scheme decoram Basilicam de B. Antonini nomine nunquam frequentant fidelium turma populorum, & remotis etiam provincijs toto propemodum anno, aut subsidij aduersus Damones, aus voti, orationisq; causa confluunt. Incolunt vero eam ex nostro Ordine Patres, ac sacris Officijs noctu diuque celebrant, & Divini verbi sactione, cultuque Sacramentorum opimant.

XVIII. Sicardus ceteris finibus lux ditioni subiugatus. Distro Beneventani Dynastæ erat Samnium, & pars Campania, atque Lucania, Calabria etiam fore tota, & pars Apulia, antequam dissidium inter Adelgisum, & Siconolphum Sicardi fratrem oriretur, ob quod compunctionem recessè fuerit, Lotbario Imperatore dirimente, in duas velut partes amplissimam illam ditionem diuidere. Possidebat igitur eo tempore Sicardus preter Samnium, quod, Ferrario obseruante, latius multò erat, quam nunc Aprutium, Comitatum Capua, & Theani in Campania. Inbiabat itaque hic Tyrannus (sic enim Martyrologium Romanum illum meritò vocat die 9. Octobris) reliqua Campaniam occupanda, Neapoli scilicet, & Surrento. Quocirca, uti Eremptus in fusione sua Historia

*Floria narrat, in Neapolitanos fines primam irrupit, eā
nactus occasionem, quod Neapolis vecdigal Siconi eius
parenti iureiurando promissum, pendere recusaret. Eā
verò hostilem irruptionem viriliter propulsauit An-
dreas Dux Neapolitanus. Igitur Sicardus à Neapoliti-
nos mæniis abactus, totam suam rabiem in Surrenti-
nos verit. Atsumque erat, nisi B. Antoninus subfido
fuisse. Quod quia hic Anonymus fusè narrat ego repe-
bere supersedeo.*

XXI. Vinez in altum prominentes. Est hoc loco Vi-
nea, bellicum instrumentum, quod Vegetio, alijsque de-
scribentibus, è lignis compactum erat, latum pedibus
octo, altum septem, longum sexdecim, teclum duplice li-
gno, cratibusque contextum. Latera quoque vimine se-
piebatur, ne saxonum, ac telorum impetu perfringere-
tur, extrinsecus verò ne cremaretur, crudis ac recenti-
bus corijs integrebatur. Cum plures vinea forent, iunge-
bantur ordine, sub quibus oppugnantes tutius ad mu-
ros quatierdos, subruendosq; procedebant.

XX. Inimicum expulit, hoc est, Daemonem. Promeruit
sua nequitia, & sentico atque immortali in humanum
genus odio, Satan, ut Inimicus, Hostis, Malus, græcè
Πονηρός, alijsque id genus vocabulis antonomasticos
appellatur. Rectè; nam cum homo hominem odio videatur
babere, an perseveraturus sit, ignoramus: & saepe acci-
dit, ut quis, commendabili inconstantia, ex aduersario
amicus euadat. Daemonum autem desperanda correctio
est: ac proinde ab eis praetextu aliquo quidquam que-
rere, aut accipere, perniciabile; cùm, ut, B. Leo inquit, ^a a Serm. 19
Beneficia Daemonum omnibus sint nocentiora vulneri-
bus: dolendumque sit, multis eos ita per nequitiam si-
mulacionis illudere, ut timeant pati infensos, & velint
habere placatos. Expulit igitur B. Antoninus e corpore
puelle Sicardi Principis filia Daemonem inimicum, eoque
simul miraculo à Surrentinis mænijs Langobardos ex-
pulit inimicos. Porrò in hoc puella à nequam obfessore
liberatione, obseruet sincerus lector, quām antiquum sit
ener-

^a Serm. 19
de Passion.
Domini.

64 AD S. ANTONINI VITAM

energumenos ad B. Antonini sepulchrum adducere, & ab eo, qui tal em potestatem à Deo accepit, precibus exposcere, & impetrare solutionem. Hanc ego tanti Diui virtutem, nibil opus est, ut verbis illustrem, aut humano calculo roborem, cùm se satis, atque abunde tueatur antiquitatis suffragio, ac celestibus benefactis. Itaque quam octo iam saecula vendicant, & continuata succendentium temporum gesta, prodigiaque, in Fastis etiam Romanis memorata, confirmant, si diuere omni, ac merito posteritas, ut spero, deuoto, & grato animo prosequetur.

XXI. Quid ergo? Sanctusne Dei Confessor beneficium sanitatis vendidit? Suspicionem avaritia, & vendita quodammodo sanitatis prolixè quidem, & cum nonnullo lectorum tadio à B. Antonino propulsare conatur hic Scriptor *Anonymous*. Verum enim uero, ut Hilarij verba ad hunc Diuuū accōmodem. Cadere vitium in gesta eius non poterat. Quippe nobilissimā uellā ea qua detulerat pretiosa indumenta gēmasq; nū vīlla, sed sua sponte B. Antonino obtulisse palam est: & ad gloriā refertur Diuini Numinis Temporum nitor, atque aurea, ac gemmata supellex. Sane verò simile quid (apud Aimoinū de Gest. Franc. lib. 1. cap. 22.) contigisse legitur Clodoueo Regi, qui equum, quem inter cetera donaria miserat S. Martino cum redimere centum datis solidis (hoc est, centum nummis aureis) decreuisset, nec ille vlo modo eum de loco mouere posset, alios centum dari præcipiens, taliter iocosè dixit: S. Martinus bonus in auxilio, sed carus noscitur esse in negotio. Porro conducibile nobis est, quod Deus aut Sanctius nostra recipiant.

XXII. Qui paulò antè gloriosi Duci sanauit prolem. Beneuentanorum, Neapolitanorum, & aliorum per ea tempora, Ducum is titulus solemniserat, immo etiam Gloriosissimi audiebant. Extat buius iussus Sicardi Principis Diploma, ab Erempero relatum, a Nos Dominus Vir Gloriosissimus Sicardus, Langobardorū gen-

^a Hist. Lā.
gob. ad fin.

ris Princeps, &c. Quocirca Marentio Neapolis Duci,
 & Magistro militū scribens B. Gregorius Papa, & quo-
 tiescunq; eum compellat. Gloriam vestram, ait. Ipsi vero
 Neapolitani Duces, modo se Gloriosos, modo autem Emi-
 nentissimos appellasse certum est : Nos Sergius in Dei
 nomine Eminentissimus Consul, & Dux, atque Dei gra-
 tia, Magister militum, &c. apud doctū virū Capacium, b Histor.
Alia autem Diplomata Amalphis Ducum extant apud
cun dem. Temporibus Domini Ioannis Gloriosi Du-
 cis, & Imperialis Patritij, Antipati, & Domini Sergij
 Glo-riosi Ducis filij eius anno septimo, &c. Item tem-
 poribus Domini Mansonis Gloriosi Ducis, & Imperia-
 lis Patritij. Sed de bis copiosius, & disertius *Iurisperi-*
sus s Purpura aget, in sua quam expectamus *Amalphi-*
ta na Historia.

a lib. 7. ep.
70.

b Histor.
 Neap. lib.
 1. cap. 13.

XXIII. Ad columnam manus & pedes miserum ar-
 etius ligarunt. Refert, hoc loco obseruare, atque cognoscere
 antiquum morem, id est, à multis retroseculis usitatē,
 ante sepulchrum B. Antonini alligandi energumenos
 ad columnam Ara proximam, eosque clavis foribus, ibi
 relinquendi, quousque suam Diuus cælestem virtutem,
 si ei libitum esset, in ijs à Demone liberandis ostenderet.
 Idem successu temporum facilitatum, imagines in parie-
 te hypogei antiquitus depictæ significant. Idem quoque
 alibi ad Sanctorum sepulchra, ipsa quoque usitatum Hi-
 storiam produnt. Thomas Fazellus Dec. 1. Hist. Siculae
 lib. 10. narrat, ad Aedē Diui Philippi Agyreni, Siculoru[m]
 Apostoli, complures arreptitas, qua illic vinculis stri-
 etissimè impeditabantur, se vidente, anno Christi 1541.
 mirabiliter liberatas. Roma etiam ad columnam illam
 à Salomonico Templo ad Vaticanum aduectam, Ener-
 gumeni, successu salutifero, alligantur. Mitto alia aggre-
 gare exempla recentiora : cū omnibus par sit antiquum
 hoc, quod *Anonymous Surrēti factū, literis cōmendauit.*

XXIV. Et si designatum signo Crucis per vestigium
 pollicis evidenter impresso reperit. Id factum non caret
 similibus, ijsq; antiquis exemplis. Proferam illius
 I si illud

a lib. 4. in **St** illud prius statuam, quod B. Gregorius fuit docet, &
 1. Reg. 4. multa, & varia esse instrumenta Prophetarum. Nam
 cum, ut idem inquit, Prophetæ ministerium sit occulta
 reuelare, & futura prædicare, id varijs modis atque in-
 strumentis ij facere solent. Itaque, ut ad rem de qua
 agimus accedamus, tātundem Prophetis est, siue per un-
 gueritatem, sicut hic olim facilitatum à B. Antonino legi-
 tur, siue per sacros libros, siue per sacras imagines, siue
 per alia, atq; alia instrumentorum genera, futuros sm̄ Dei
 voluntatem, vel permissionem euentus premonstrare.
 Porro hoc insim ob signatae vnguentaria pyxidis factum
 referunt Antonius Ebulensis, Paulus Regius, & David
 Romaus in vita S. Antonini, quam vario tempore, ac lo-
 co singuli scripsierunt. De sacrorum verò librorum in-
 spectione, deg; per eos Diuinam voluntatem inuestigandi
 ratione, multa leguntur exempla, eaque adducuntur à
 Lorino in Acta cap. 1. vers. 26. Ioanne David in Verido
 Cbristiano & Heriberto Ros Veydo Not. ad epist.
 2. S. Paulini. H̄i docent à compluribus fuisse olim usur-
 patum hunc Diuni numinis consulendi modum. Ita ad
 Martini sepulchrum, ut S. Gregorius Turonenfis re-
 fert, b Meroueus Rex Francorum curauit tres Codi-
 ces ponit, Psalterij, Regum, & Euangeliorum. Ex Psalter-
 io versus exiit: Verumtamen propter dolositatem po-
 suisti eis mala: Ex libris Regum: Pro eo quod dereli-
 quisti Dominum Deum vestrum, &c. Ex Euangelys:
 Scitis, qui post biduum Pascha fiet: & filius hominis tra-
 detur, &c. Non multo post Meroueus captus est, & ut
 maiora tormenta effugeret, Gaileno familiari suo se oc-
 cidendum prebuit. Similiter ipse Gregorius Turonen-
 sis, cūm videret Platonem Archidiaconum, & Gallientem
 per vim abripi à Leudasto, Psalterij aperuit, legitque:
 Eduxit eos in spē, & non timuerunt, & inimicos eorum
 operuit mare. Et Laudatio nauis submersa est, alte-
 ra, qua vinclis illos vobebat, superp̄site. Heraclius item
 triduo exercitum lustrat: apertisque postea inviolatis
 Dei Euangelys inuenit fibimandari, ut in Albania bie-
 met.

met. Id narrat Cedrenus ad ann. 13. Heraclij, & ex eo Baronius Tom. 8. ad an. Christi 622. Horum exemplorum antiquissimum, & clarissimum est illud, quod Clodoueo primo Galliarum Regi Christiano accidit. Is quippe cum expeditionem contra Arianos parares, nuntios misit ad B. Martini Basilicā, ut inde aliquod victoria auspiciū acciperet. Accepitque hos Psalmū tunc decantatores versiculos: Præcinxisti me Domine virtute ad bellū: supplantasti inimicos meos subitus me: & inimicorum meorum dediti mihi dorsum, & odientes me disperdidisti. Mox Clodoueus exercitū mouit in Gotbos Arianos, & illustrem, occiso eorum Rege Alarico, victoriam reportauit à Gregorio Turon. narratam. ^{a lib. 2 c.} Debere autem premiti ad Deum orationem, docent aliquot ex his exemplis ex Greg. Turon. adductis, & Anonymus scriptor Vita S. Euortij Aurelianensis Episcopi, qui electionem S. Aniani Episcopi per sacros etiam libros indagat, & demonstratā fuisse tradit, prmissō iejunio, quod quidem sole de more oratio comitari. Legatur de hac re Lantrēsis, primarius & doctissimus in Duacena Universitate Professor, in cap. 1. Act. ad finem, ubi docet non nisi in re necessaria, & ambigua, quam humana expedire prudentia nequeat, huiusmodi, consutoriam sortem esse adhibendam: & tunc cum magna Diuina maiestatis reverentia, & prmissa oratione, ac concepta bona spe, fore, ut Deus eam dirigat ad declarationem voluntatis sua. Eiusmodi etiam furtassis è sacris libris auspicia, aut certè aliquo alio externo indicio captabant olim consilia, & responsa fideles in Aede S. Felicis Nolani martyris, illaque erant toto Orbi nota, & vulgata. Vide eos, quos citat Baron. Notatione ad 14. Januarij.

Denique per sacram Crucis imaginem S. Eulycbio Patriarche Constantinopolitano magna consolatio, & animi vigor diuinitus est praefitus, ut Eustathius presbyter in eius Vita refert: nam cum è Patriarchio pulsus, ablegatus esset in Insulam Princepon, visa cruce in pariete picta cūbō Elogio: Christus vobis cum clementate,

ingenti expletus est latitia. Possem e quidem multa etiam
exempla hic adducere formata diuinitus atq; effigia
Crucis per Sanctorum, immo per Christi ipsius, Sancti
Sanctorum manus, sed ne Notationis excedam limites,
amando studiosum Lectorem ad Annales Aurelianenses
Caroli Saussey, ubi is lib. 1. cap. 12. complura congerit.
Ego vero finio hanc Notationem cum grauissima Ste-

phani Abbatis Leodensis sententia. • Licet, inquit, si
rūm l.b.3. gna minimè sint petenda fidelibus, ad corroborandam
vita S.Mo rāmen iafirmiorem plebis fidem, nonnunquam mortua-
doaldi Epi. Sanctorum ossa attestari solent, quid eorum viuens ege-
rit spiritus.

XXV. Tempore autem procedente, Saracenorū
infinita multitudo. Ex his verbis colligere mibi posse vi-
deor, hanc Saracenorū irruptionē contigisse non ad-
modum multò post Surrenti obsisionem à Sicardo, ut dī
Etū est anno 836 positam, & Diui Antonini virtute so-
lutam. Itaque cum duo legantur in Historys fadera-
aduersus Saracenos à Campania Principibus inita-
alterum Leone IV. Pontifice anno Christi 849. alterum
autem Ioanne X. Pontifice anno 915. magis inclinat ani-
mus, ut affirmem hoc loco sermonem esse de illo, quam de
isto fædere: quia hec verba, Tēpore autem procedente,
id probabilius persuadent, Nihil tamen certi statuo. De
his verò fæderibus, & victorijs ope Campanorum Prin-
cipum gloriose habitis fusè agunt Leo Ost lib. 1. cap. 38.
& 51. Luitprandus Ticinenis lib. 2. cap. 14. Siegerbertus
in Cbrcn. ad an. 910. & Sigonius de Regno Italia lib. 5.
Pandulphus autem Colennucius animum suum non ad-
modum benevolum in Campanos, & Neapolitanos, ipso
silentio prodit. Nam lib. 2. Compend. Hist. Regni Neap.
ingentem illam victoriam, que Ioanne X. Sum. Pont. an.
915. contigit solis Hetruscis, & Romanis militibus, ne
nominato quidem Campanortū Principū fædere, & exer-
citū validissimo, attribuit. Sed bene est; Flavius Blondus
illo melior, & sincerior Historicus, omnem proponit
ingentis illius victoria laudem Neapolitanis ascribit.
Reci.

Recitare libet eius verba, ut antiqua Neapolitanorū in Deum pietas, & in Apostolum Petrum, a quo Catholicā fidem olim edocēti fuerant, grata deuotio, alijs atq; alijs cōsignata librīs, appareat. Inquit igitur Blōdus: b Cdm. b In descri Sarraceni omnem oram maritimā, quæ à Caieta Rheiū p̄tio. Cam- vlsq; pretenditur per bellū obtinuissent, Neapoli quoq; paniz. sunt potiti: quā ad annos 30. posse derunt: quo usq; Ioānes decimus Pontifex Romanus vir excellentissimus pellen- dis Italiz Sarracenis animum adiecit: quo hortante, & auxilia subm. inistrante, Neapolitani omnium primi id diu invisum abiecerunt iugum, securiq; eius urbis exemplum cæteri Cāpaniz, Lucanię, & Brutiorū populi, eam. s. incolentes oram, quæ à Neapoli continetur frero Siculo, & dominio Sarracenorū abiecto, sese in Christianā vindicarunt libertatem. Quia afflīti clade Sarraceni auxilia- ribus copijs ex Africa, Mauritaniaque accersitis, oppi- da & vrbes, quæ sibi erant in Italia reliquæ, præsidijs con- firmatas majoribus, retinere conati sunt, Phormias, Min- turnas, Sinuef sam, Vulturūnum, Linternum, Cumas, atque Baias: nam Puteolani Neapolitanis ab initio in rebellio- ne consenserant. Persticit verò, perseverauitque sanctissi- mus Pontifex in sua expellendæ Barbariei æternis digna- laudibus voluntate, & Italos omnes, quantumuis inter- fe alijs rationibus laceros, atque discordes, in fidei Chri- stianæ tutelam orando, suadendoque magis quam quod ne quislet iubendo armari obtinuit. Quibus in magnum coactis exercitū, Pontifice Ioāne duce, ventū est ad Min- turnas, & quod in eius urbis descriptione diximus, præ- liū apud eam gestum est, in quo Sarraceni maxima clade superati sunt. Vnde factum est, ut ea gens impia, & non magis Christiano, quā Italico nomini inimica, regionem prædictam a Phormijs ad Baianum, & quicquid urbiū: oppidorū, munitiorūq; locorū in ea præsidijs obtinebant, incendijs, & tecto conatu reliquerint dirutum: adeò vt ea quā hucusq; vix conando potuimus singulis in locis ad nominis antiqui notitiam perducere, manserit solitudo. Aucta verò est semper postea opibus vrbs Neapolitana:

& se-

& feliciter sub Ioanne decimo inchoatas in Barbaros
inimicitias felicissimè retinuit. Nam cum Leonis quarti
Pep̄ temporibus Sarraceni SS. Petri, & Pauli Apostoloro-
rū verasq; vrbis Romæ Basilicas vi captas incendio ab-
sumpsissent, vrbemq; Româ diu obfessam capturi videré-
tur, nullis maioribus ex omni Italia quā Neapolitanorū
viribus & seruata est Roma, & Barbari sunt expulsi,
&c. Hac Blondus. Antonius autem Ebulenſis (quod
reticere non debeo) & qui eum secuti sunt Romeus, &
Regius per summam Chronologie incuria ista referunt
ad Adriani Papa, & Caroli Magni etatem: cùm tamen
nullū uspiam legatur fædus Campania Principiū cōtra
Sarracenos Carolo Magno regnante. Et quod absurdius
est, miscent Guidonem Ducem cum Carolo, & Adriano,
non aduertētes centum circiter annorū interuallo illum
ab his distare. Sed de Ebulenſis in D. Antonini vita enar-
rāda erratis Chronicis, atq; Historicis brevē elenebū ad
finē huius Operis posui, ne in eo identidē cōfutādo in me-
dio Annotationū sermonem sapè interrumpere cogerer.

XXVI. Cuinā Ciui Neapolit. seni, cui Sergius Pipinus
nomen. Diuersi ab his antiquis Pipinis fuerūt rectiores
illis Pipini, qui à Carolo I. Neapolis Regi nobilitati, &
varijs dignitatibus aucti leguntur apud Ammiratum
in stirpe Pipinorum. Nam illi non ante annum circiter
1280. erant in ore hominū. Hic verò Pipinus, & eius gen-
tiles, ante septingentos annos extiterunt. Præterea illi
Pipini Barolenses, hic verò Neapolitanus fuit.

XXVII. Nam istius quam offero immolationis con-
summato mysterio. Ista in cœlis sacrificatio, p̄rr somnii
à Pipino visa, illo fere modo intelligi debet, quo B. Ger-
trudi offensia Missanū solemnia in cœlis celebrata, a in-
telliguntur nōp̄, & ea ratione significabatur, per quoti-
diana incruenta sacrificia, qua offeruntur in Ecclesia,
Cbristū se, suaq; merita iugiter Deo Patri offerre pro no-
bis. Ideo n. inquit B. Ambrosius, b vulnera suscepta pro
nobis cœlo inferre maluit, abolere noluit, vt Deo Patri
noltræ pretia libertatis offendiceret. Alioquin Sacramen-
ta, &

a lib. 4. vi.
ta cap. 62.

b lib. 10. in
Luc.

24. & mysteria Ecclesiae militantis sunt, non autem triumphantis, & absq; velamine Deo fruentis. Ad hunc itaque modum intelligi debent eiusmodi alia visiones Missarum à Beatis in celo celebratarum apud Brigittam lib.8. Relata cap.56. Iordanus de Saxonia lib.2. de Vit. Eremit. cap.13. & alios atque alios.

XXVIII. Vnus ex nobilioibus Neapolitanorū. Gregorius Prancatius. De stirpe Brancatorum clarissima, & antiquissima, non est cur hoc loco ipse differam, eiusque fontis primam scaturiginem exquiram Notationē conclusus spatio breui. Id solū de vocabulo dicam, Pancratios olim dictos fuisse, qui nunc Brancatū, ab insignib; forte, que deferunt, corrupta aliquātulū voce nuncupantur. Nam Leonis pedes Italice Branche dicuntur. Quintū nota uiego d Ioan Villano, Florentino Historico & Diū Pancratium Martyrem appellari Bracatum: ut mirum proinde baud sit, hunc Anonymū scripsisse Præcatiū Iste vero Gregorius est multo antiquior Vispullo illo, quem Marchesius, & Mazzella primum Brancatorum nominant.

XXIX. Legitur. n. Eremitam quendam Sacerdotē sibi Missarum solemnia celebrare solitum, &c. Hoc exēplo, siue id verē cōtigerit, siue (uti suspicor, quia nusquam repere potui) ad infirmandos mores ab Anonymo isto parabolice figuratum sit, id ipsum docemur, quod B. Augustinus, & brevius, & disertius docuit, videlicet non pro diuersitate ministrorū, Diuina Sacramēta censeri. Alioquin tantò quisque aliquid melius putaretur accipere, quanto à meliore videtur accepisse.

XXX. In Lectionarium, quod subieci, nihil adnotātū occurrit: sed monendus est nihilominus huius libelli Lectio, ingentē illū biātū, qui bona VI. Lectionis partē, & cōplures fortasse, que sequebātur, Lectiones integras occupauit, a me non potuisse expleri, unicū tñ Lectionary Codicē habente, eūq; sic biancē, & lacunosū. Eā acturā quadātenus sarcient Hymni, quos ex eadē vetustio Cod. exscriptos pariscē Lectionario antiquitatis esse vō dubito.

FINIS.

ANTO-

ANTONII EBULENSIS IN VITA S. ANTONINI
 sphalmata Historica, & Chronologica.

- Cap.1.** Figit Alboini Langobard. Regis ingressu in Italiam anno Christi 572. Redarguitur a Petro Diacon. & ab alijs omnibus, qui figurant anno 568. immo sunt nonnulli, qui ponunt anno 566. **Eod. Cap.** Fine Regni Langobard anno 780. Alij anno 774. **Cap.4.** Creationem Sabiniani Papae anno 624. Alij 604. **Cap.8.** Ait Viculino: (ita enim appellat) vnde cum Massenibus & Stabienibus honorasse tumulum S. Antonini paulo ante mortui. Et tamen constat ciuitatem illam Vicum non ante Carolum II. Neapolis Regem extitisse, sed Aequam. **Cap. eod.** Sicardum mutat in Romoaldum contra omnium antiquorum Codicum fidem. Sed de hac re latius Annot. III. **Cap. eod.** Scribit Romoaldo successisse Grimoaldum fratrem. At Grimoaldus fuit filius, non autem frater Romoaldi. Huic vult successisse Gisulfum ex fratre nepotem. At verò Gisulphus fuit frater Grimoaldi, non autem nepos. Lege Paulum Diacon. lib. 4. cap. 53. lib. 5. cap. 25. & lib. 6. cap. 27. Multat super Romoaldo affingit, atque auget ex vano. **Cap. 10.** Misct tempora Caroli Magni, qui fuit Rex anno 768. & Imperator Occidentis anno 800. cum Guidone Duce, qui caput Insulariam anno 890. Luitprand. lib. 7. & ex eo Sigonius, atque alijs.

Errata.

Pag. 51. lin. 24. dele notam interrogatiuum.	Pag. 58. lin. 8. lib. 2. cap. 10.
Pag. 53. lin. 11. lege inclusus.	Pag. 58. lin. 11. Erant.
Pag. 55. lin. 1. obsoleuisse.	Pag. 61. lin. 31. diuidi.
Pag. 55. lin. 33. mancipatus.	Pag. 63. lin. 21. fontico.
Pag. 56. lin. 9. charismatum.	

Pratermissa.

- Pag. 8. lin. 8. post Cod. M. S. add. Langobard. lit. exarato.
 Ibidem lin. 14. post M. S. Cod. adde Langobard. lit. exarato.
 Pag. 8. lin. vlt. adde. Sed harum omnium celeberrima est vetus illa imago, quam Neapoli in Ecclesia S. Dominici Cappella Vulcanorum habet. Ij enim viri nobiles Diuum Antoninum, quem Surrenti coluerat, in eo Sacello coloribus exprimendum constanti devotione curarunt.
 Ad marg. pag. 13. lin. 30. scribe: Verba aliquor, quæ sententiam deprauabante correxiimus.
 Ad marg. pag. 51. lin. 22. scribe: Alex. II. in diplom. apud L. Ost. lib. 3.
 Ad marg. pag. 59. lin. 26. scrib. A thea. lib. 1. & ibi Cesaub. Comment.

